

Economische Monitor Kop van de Veluwe

Editie 2024/2025

Robin Koster | Friso de Vor | Edwin van de Wiel

Gerealiseerd in opdracht van de Kop van de Veluwe

Voorwoord

Als Kop van de Veluwe werken we als gemeenten Elburg, Hattem, Heerde, Nunspeet en Oldebroek samen aan een krachtige regio. We bundelen onze krachten om de sociaaleconomische positie van onze regio te versterken en de kansen die we hebben te pakken. Want we willen een regio zijn, waar onze inwoners fijn wonen, werken en samenleven in een prettige leefomgeving. Nu én in de toekomst. Daarom is het belangrijk om gezamenlijk te werken aan de toekomst van de Kop van de Veluwe.

Maar om toekomstgericht te werken, moeten we beginnen met een goed begrip van het hier en nu. Deze monitor voor de Kop van de Veluwe biedt dat fundament. In een tijd waarin regionale opgaven complexer worden en samenwerking tussen gemeenten en binnen de regio steeds belangrijker worden, is betrouwbare en actuele kennis over onze eigen regio onmisbaar.

Deze monitor brengt de sociaaleconomische ontwikkeling in de Kop van de Veluwe scherp in beeld. Van economie tot arbeidsmarkt en demografie. In deze monitor staan de feiten die ertoe doen. Samengebracht in één overzichtelijk geheel, dat inzicht en richting biedt.

Daarbij laat de monitor ook zien welke onderwerpen onze aandacht vragen. Waarom groeit de werkgelegenheid in sommige sectoren sneller dan in andere? Wat betekent de vergrijzing voor de voorzieningen en arbeidsmarkt? En hoe is het maatschappelijk te duiden dat steeds meer mensen in de regio alleen wonen?

Met de feiten en cijfers uit deze monitor kunnen we als regio ons beleid en onze keuzes voor de komende periode uitstippelen. We kunnen met hulp van de monitor de richting bepalen die we als regio op willen gaan en kijken waar de kansen, mogelijkheden, maar ook de risico's liggen. Met de monitor kunnen we onze keuzes onderbouwen met feitelijkheden. En zo de kans op succesvol beleid vergroten. Daarbij hebben we aandacht voor onze inwoners, ons menselijk kapitaal. Met deze monitor als basis voorkomen we dat we werken aan de waan van de dag, maar kunnen we langdurig inzetten op een sociaaleconomisch sterke regio.

De monitor is een goede onderlegger voor doorontwikkelen van onze regio de Kop van de Veluwe. We zijn dan ook blij dat we dit overzichtelijke document aan u voor kunnen leggen en zien uit naar interessante gesprekken en discussies hierover.

Bestuurlijke trekkers

Liesbeth Vos
Menselijk Kapitaal

Klaas Harink
Economie en Bedrijventerreinen

Inhoudsopgave

Kengetallen Kop van de Veluwe	4
De Staat van de Kop van de Veluwe	6
1. Economie	10
1.1 Banen	10
1.2 Sectorspecialisatie	14
1.3 Bedrijfsvestigingen	16
1.4 Toegevoegde waarde	20
2. Bevolking & arbeidsmarkt	22
2.1 Inwoners	23
2.2 Arbeidsaanbod en -deelname	28
2.3 Arbeidsmarktspanning	30
2.4 Woon-werkverkeer	34
3. Bedrijventerreinen	38
3.1 Voorraad bedrijventerreinen	38
3.2 Bedrijven en banen op bedrijventerreinen	40
Gemeentelijke factsheets	44
Bijlage 1 Bedrijventerreinen Kop van de Veluwe	50
Colofon	52

Kop van de Veluwe

Kengetallen

109.768 inwoners

telde Kop van de Veluwe begin 2025.

Kop van de Veluwe +0,6%
(t.o.v. 2024)

Nederland +0,6%
(t.o.v. 2024)

111.850 inwoners

telt Kop van de Veluwe in 2040
(prognose).

Kop van de Veluwe +4,0%
(t.o.v. 2025)

Nederland +6,8%
(t.o.v. 2025)

10.300 vestigingen
waren gevestigd in Kop van de Veluwe
in 2023.

Kop van de Veluwe +4,5%
(t.o.v. 2022)

Nederland +5,7%
(t.o.v. 2022)

46.080 personen
waren werkzaam bij vestigingen in
Kop van de Veluwe in 2023.

Kop van de Veluwe +3,1%
(t.o.v. 2022)

Nederland +2,6%
(t.o.v. 2022)

1.700 werklozen
telde Kop van de Veluwe in 2024,
2,8% van de beroepsbevolking.

Kop van de Veluwe 2,8%
(2,7% in 2023)

Nederland 3,7%
(3,6% in 2023)

**77,7% van de
15 tot 75-jarigen**
werkt/wil werken in 2024
(bruto arbeidsparticipatie).

Kop van de Veluwe: 77,7%
(77,4% in 2023)

Nederland: 76,0%
(75,8% in 2023)

21,2% 18-minners
Begin 2025 was 21,2% van alle inwoners in
Kop van de Veluwe 18 jaar of jonger.

Kop van de Veluwe 21,2%
(23,4% in 2011)

Nederland 18,4%
(21,0% in 2011)

10,4% 75-plussers
Begin 2025 was 10,4% van alle inwoners in
Kop van de Veluwe 75 jaar of ouder.

Kop van de Veluwe 10,4%
(7,4% in 2011)

Nederland 9,5%
(7,0% in 2011)

De Staat van de Kop van de Veluwe

Gezamenlijke kennisbasis

Met de Kop van de Veluwe Monitor is voor de eerste keer geschetst wat de Kop van de Veluwe in sociaaleconomische zin kenmerkt als regio, en wat voor ontwikkeling het heeft doorgemaakt de afgelopen jaren. Het markeert het vertrekpunt voor het gesprek over de doorontwikkeling van de Kop van de Veluwe. Op basis van tal van indicatoren is een gezamenlijke kennisbasis gecreëerd. Het helpt om vanuit dezelfde cijfers en duiding van trends en ontwikkelingen te denken én te handelen; het draagt bij aan een effectieve en krachtige regionale samenwerking.

Economie in transitie, populaire woonregio

Op basis van een groot aantal indicatoren komt voor de Kop van de Veluwe het beeld naar voren van een regio die op tal van vlakken in de pas loopt met de landelijke ontwikkelingen. Tegelijk gaat achter dit algemene beeld een aantal kenmerkende eigenschappen van de regio schuil. Zo laten de cijfers zien dat de ontwikkeling van de totale regionale werkgelegenheid iets achterblijft bij de landelijke ontwikkeling. Daarbij zien we dat de banen in de Kop van de Veluwe steeds vaker te vinden zijn in een dienstverlenende sector – in plaats van in de agrarische sector of industrie. Ondanks de toenemende ‘verdienstelijking’ van de economie blinkt de Kop van de Veluwe vooral uit in de Bouwnijverheid: deze sector is bovengemiddeld aanwezig in de totale economie van de Kop van de Veluwe, in vergelijking met de Nederlandse economie. Daarmee wordt een uiting gegeven van de aanwezigheid van regionale productievoordelen en van concurrentiekracht. Net als elders in het land is sprake van groei van het aantal bedrijfsvestigingen. Ook in de Kop van de Veluwe wordt deze groei hoofdzakelijk veroorzaakt door de sterke toename van het aantal eenmanszaken. In deze ontwikkeling klinkt de tendens van toenemende flexibilisering van de economie door: minder personen in loondienst en meer zelfstandigen die flexibel in te huren zijn.

Verder laten de cijfers zien dat de werkloosheid in de Kop van de Veluwe bovengemiddeld laag is en qua arbeidsdeelname hadden nog nooit zoveel inwoners als nu een baan. Tegelijkertijd is er, op het niveau van de gecombineerde arbeidsmarkt-regio's Veluwe Stedendriehoek en Regio Zwolle, sprake van structurele arbeidsmarktkrapte. Nagenoeg alle sectoren kampen met nijpende personeelstekorten. Verder telt de Kop van de Veluwe steeds meer inwoners, waarbij het de verwachting is dat de komende jaren de bevolkingsgroei aan zal houden. Verhuizingen van nieuwe inwoners vanuit elders in het land is de afgelopen jaren de belangrijkste bron van bevolkingsgroei geworden, terwijl het belang van de natuurlijke aanwas – voorheen altijd de belangrijkste bron van groei – afneemt. Deze ontwikkelingen tekenen de populariteit van de Kop van de Veluwe als woonplek, alsmede het proces van ontgroening en vergrijzing van de bevolking.

Ook de Kop van de Veluwe ontkomt niet aan een toenemende vergrijzing van de bevolking: er is sprake van een toename van het relatieve aantal ouderen, wat op den duur bijvoorbeeld betekent dat een steeds kleiner deel van de bevolking werkt of beschikbaar is voor werk. Overigens voltrekt de vergrijzing zich in de Kop van de Veluwe in een hoger tempo dan op landelijk niveau.

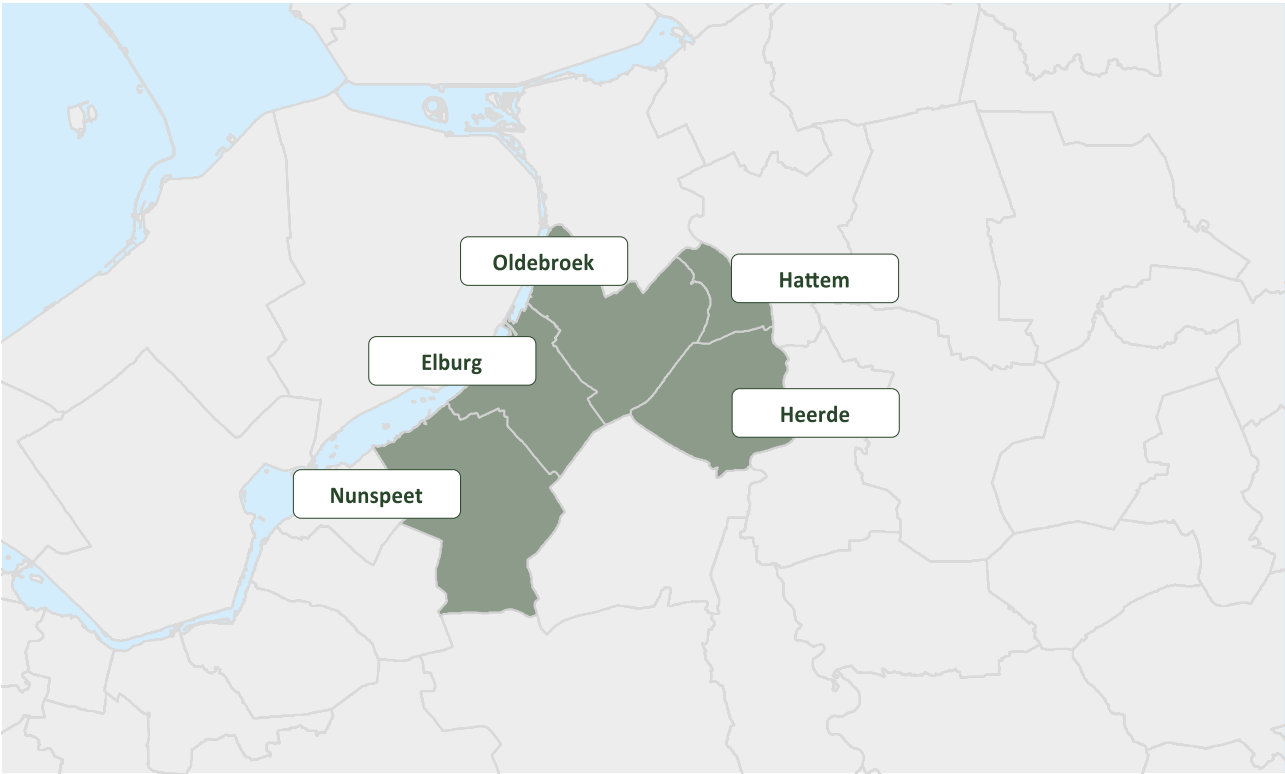
Tot slot zien we een toenemende druk op de ruimte voor werken. Bedrijventerreinen zijn in de loop der jaren steeds belangrijker geworden als locatie voor economische activiteit. Bovendien blijkt de werkgelegenheid sterker gegroeid op bedrijventerreinen dan op andere locaties in de regio. Dit is gepaard gegaan met een afname van beschikbare grond voor uitgifte op bedrijventerreinen en daarmee met potentieel voor nieuwe bedrijvigheid. Tegelijkertijd heeft er een duidelijke schaalvergroting plaatsgevonden op de bedrijventerreinen. Er is sprake van extensivering van ruimtegebruik: het gemiddeld aantal werkzame personen per hectare bedrijventerrein neemt geleidelijk af.

Regionale samenwerking als sleutel

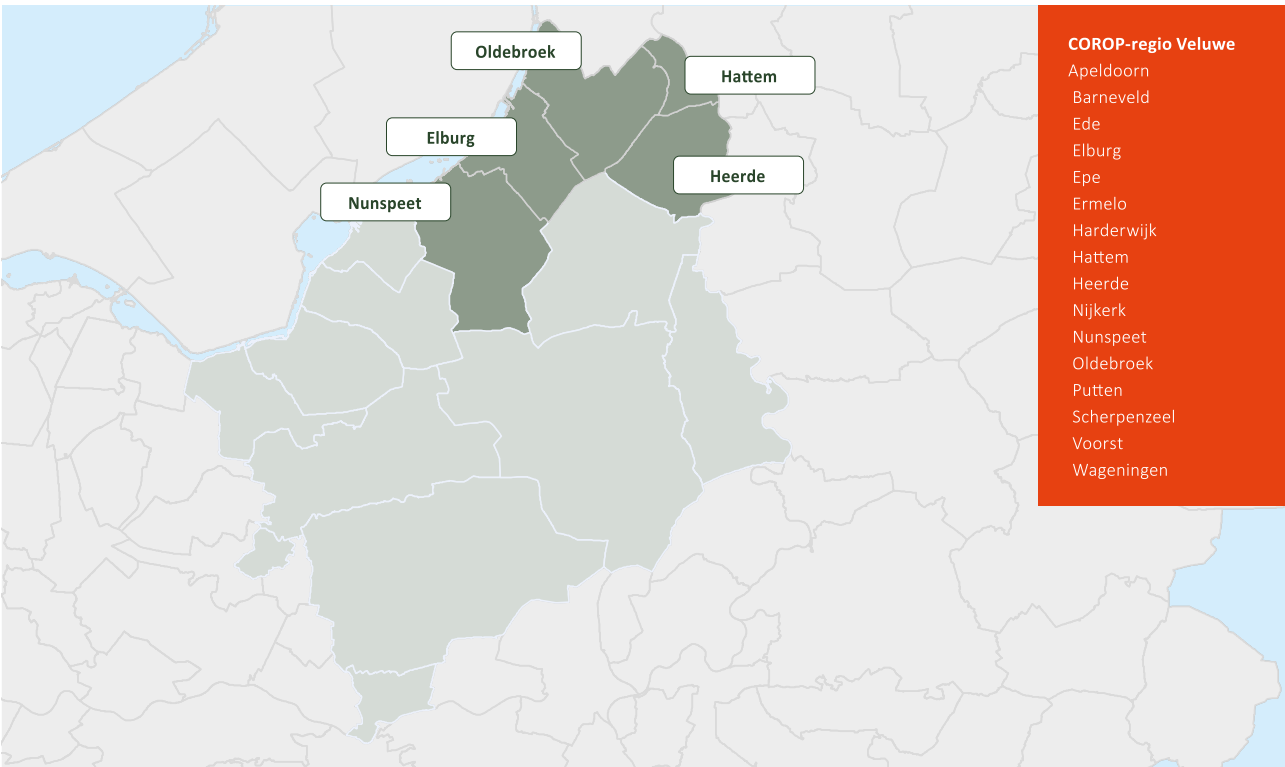
Ook de Kop van de Veluwe wordt geconfronteerd met regionale, nationale en internationale ontwikkelingen die economie en samenleving nu én in de toekomst onder druk zetten. Nog niet zo lang geleden was het de coronapandemie die economie en samenleving ontwrichtte. Momenteel zijn het geopolitieke spanningen ten gevolge van de oorlog in Oekraïne en verstoorde handelsrelaties van de VS met de EU en de rest van de wereld, die wereldwijd zorgen voor toenemende onzekerheid – met verschillende negatieve (economische) consequenties. Maar ook opgaven rond tal van urgente beleidsdossiers zoals bestaanszekerheid, wonen, migratie en stikstof spelen een belangrijke rol. Daarnaast staan we aan de lat voor een aantal grote transitieopgaven rondom klimaat, energie, digitalisering, voedsel, grondstoffen (circulariteit) en arbeidsmarkt. Opgaven die (vooral) ook op regionale schaal spelen.

Wat hierbij helpt is om helder te hebben: op wat voor Kop van de Veluwe zetten we in richting 2050? Hoe willen we dat de regio eruitziet – en doen we daarvoor vandaag en morgen al het juiste? Regionale samenwerking, waarbij wordt uitgegaan van een gezamenlijke kennisbasis, vormt hiervoor een belangrijke sleutel.

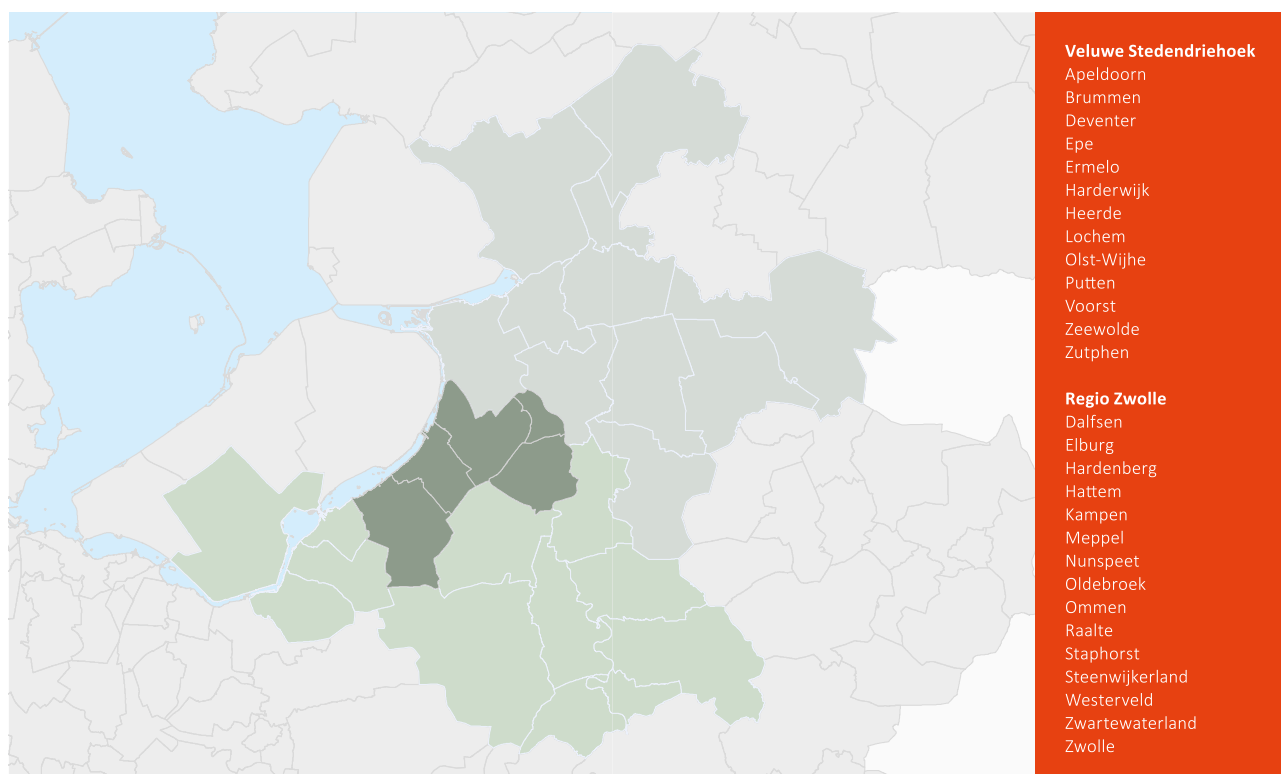
Kaart 0.1 Gemeenten van de Kop van de Veluwe

Kaart 0.2 Gemeenten van COROP-regio Veluwe

Kaart 0.3 Gemeenten van de arbeidsmarktregio's Veluwe Stedendriehoek en Regio Zwolle

Over de Economische Monitor Kop van de Veluwe

De Economische Monitor Kop van de Veluwe beschrijft de sociaaleconomische stand en ontwikkeling in het gebied van de regionale samenwerking Kop van de Veluwe. Dit is gedaan aan de hand van een afgewogen selectie van cijfers en statistieken. De monitor heeft een verkennende en signalerende functie. Trends en ontwikkelingen worden in beeld gebracht en een indruk wordt gegeven van wat de economie van de Kop van de Veluwe kenmerkt. De Economische Monitor Kop van de Veluwe is daarmee een instrument op basis waarvan de strategische dialoog fact-based gevoerd kan worden over het functioneren en toekomstgericht versterken van de regionale economie.

De Economische Monitor Kop van de Veluwe geeft een overzicht van betrouwbare en feitelijke informatie over de regio, toegespitst op de thema's Economie, Bevolking & arbeidsmarkt en Bedrijventerreinen. De betreffende cijfers en statistieken worden gepresenteerd voor het gebied van de vijf gemeenten – Elburg, Hattem, Heerde, Nunspeet, Oldebroek – die samen de Kop van de Veluwe vormen. Daarbij wordt waar mogelijk de vergelijking met het Nederlands gemiddelde gemaakt. Het geeft een indruk van waar de Kop van de Veluwe staat ten opzichte van Nederland voor een bepaalde indicator. Ook worden, indien mogelijk en relevant, cijfers en statistieken gepresenteerd op het niveau van gemeenten om inzicht te krijgen in de variatie binnen de regio. Voor de data die gebruikt worden, is 2024 doorgaans het meest recent beschikbare jaar. Soms lopen cijferreeksen niet verder dan 2023 (er volgt een update met cijfers over werkgelegenheid en vestigingen voor 2024).

De indicatoren in deze monitor zijn weloverwogen geselecteerd, maar vormen noodzakelijkerwijs een selectie die geen antwoorden geeft op alle denkbare vragen. Het neemt niet weg dat de monitor een rijk palet aan inzichten geeft, waarmee de discussie over de ontwikkeling van de Kop van de Veluwe met cijfermatig onderbouwde kennis wordt gevoed.

1. Economie

In het kort

- De Kop van de Veluwe telde in 2023 46.080 werkzame personen, 3,1 procent meer dan in 2022. In Nederland was de toename 2,6 procent.
- Bekeken over de periode 2011–2023 nam de werkgelegenheid in de Kop van de Veluwe met 12,1 procent toe, in Nederland was de toename 14,8 procent.
- Het leeuwendeel van de werkzame personen is werkzaam in de dienstensector, 73,5 procent. In Nederland is 81,8 procent van de werkzame personen actief in de diensteneconomie.
- De Groot- en detailhandel (19,1 procent, 8.820 werkzame personen) en Gezondheids- en welzijnszorg (15,5 procent, 8.820 personen) zijn de grootste sectoren in de regio.
- De Kop van de Veluwe telde in 2023 in totaal 10.300 bedrijfsvestigingen. Het aantal vestigingen was daarmee 4,5 procent hoger dan een jaar eerder (+450). Op landelijk niveau bedroeg deze stijging 5,7 procent.
- In 2023 vormen eenmanszaken met 72,4 procent de grootste groep bedrijfsvestigingen. In Nederland is 73,7 procent van alle vestigingen een eenmanszaak.
- De economie van de Kop van de Veluwe heeft een omvang van ruim 3,5 miljard euro aan toegevoegde waarde. In de periode 2013-2023 is de toegevoegde waarde van de regio met 23,7 procent toegenomen. In Nederland als geheel was dit 22,6 procent.

1.1 Banen

Aan de hand van cijfers over de omvang en aard van de werkgelegenheid geven we een indruk van de stand en diverse ontwikkelingen ten aanzien van de arbeidsvraag in de Kop van de Veluwe. We drukken de werkgelegenheid daarbij uit in aantal werkzame personen. Dit is niet gelijk aan het aantal werkenden of werknemers. De werkgelegenheid kan namelijk in meerdere grootheden worden uitgedrukt. Deze zijn vaak in het spraakgebruik synoniem aan elkaar, maar verschillen feitelijk wel van elkaar (zie kader). Niet handig op het eerste gezicht, maar doordat de verschillende leveranciers hun data uit andersoortige bronnen met specifieke definities putten ontkomen we er niet aan in sommige gevallen een andere term en daarmee definitie te hanteren. Voor deze publicatie is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van cijfers over werkzame personen. Voor de leesbaarheid gebruiken we in deze monitor ook wel de term 'banen'.

Werkgelegenheid: werkzame personen, werkenden en/of werknemers

Werkzame personen

Tot de werkzame personen behoren alle personen die betaalde arbeid verrichten, ook al is het maar voor één of enkele uren per week. Werkzame personen kunnen worden onderscheiden in werknemers en zelfstandigen. Ze kunnen woonachtig zijn in Nederland, maar ook in het buitenland. De toedeling waarop dit cijfer berekend wordt is de locatie van de vestiging. Het betreft zowel vol-, deeltijds- als uitzendkrachten. Arbeidskrachten worden dus geregistreerd bij de inhurende vestiging. Voor bouwbedrijven en andere bedrijvigheid die veel ambulant werken is dit de vestigingslocatie van de werf of het kantoor.

Werkenden

Werkenden zijn alle personen die in een gebied wonen en betaalde arbeid verrichten. Zij kunnen zowel in het gebied als daarbuiten werkzaam zijn.

Werknemers

Een persoon die in een arbeidsovereenkomst afspraken met een economische eenheid maakt om arbeid te verrichten waartegenover een financiële beloning staat. Omdat zij in loondienst zijn, zijn deze personen sociaal verzekeringsplichtig en zijn dan ook geregistreerd in de Polisadministratie van het UWV. Zzp'ers zijn doorgaans niet in loondienst en daarom veelal geen werknemer.

Meer weten over deze en andere begrippen: <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen>.

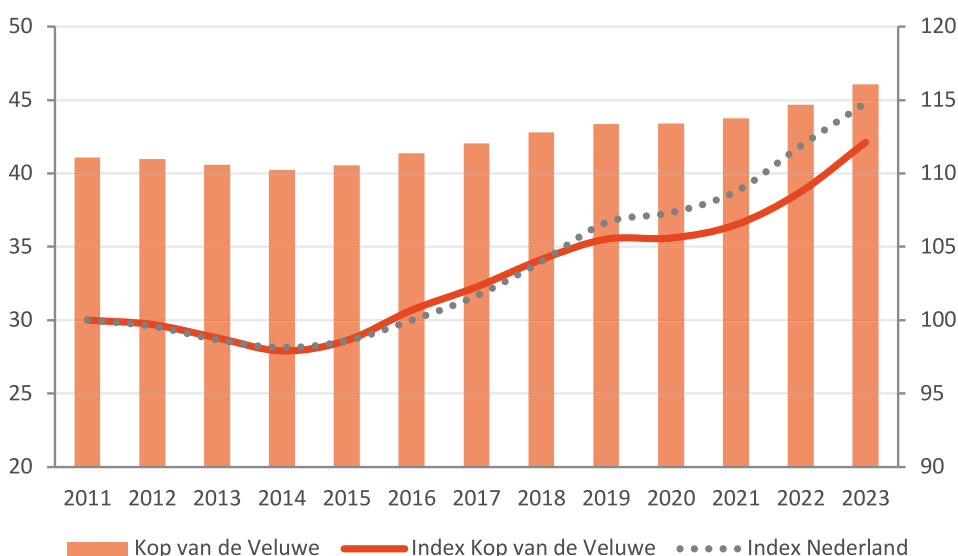
Regionale werkgelegenheid blijft achter bij landelijke ontwikkeling

In 2023 werkten 46.080 personen in de Kop van de Veluwe, 1.390 meer dan in 2022. De werkgelegenheid in de regio steeg daarmee met 3,1 procent, landelijk was de stijging 2,6 procent. Daarmee is de werkgelegenheid sterker gestegen dan in Nederland als geheel.

Over de langere termijn bekeken, van 2011 tot 2023, is de werkgelegenheid in de Kop van de Veluwe met 12,1 procent toegenomen. In dezelfde periode bedroeg in Nederland als geheel de toename 14,8 procent

Figuur 1.1 Ontwikkeling werkzame personen, Kop van de Veluwe en Nederland, 2011–2023

Linker as: in absolute aantallen (x 1.000), rechter as: index 2011=100

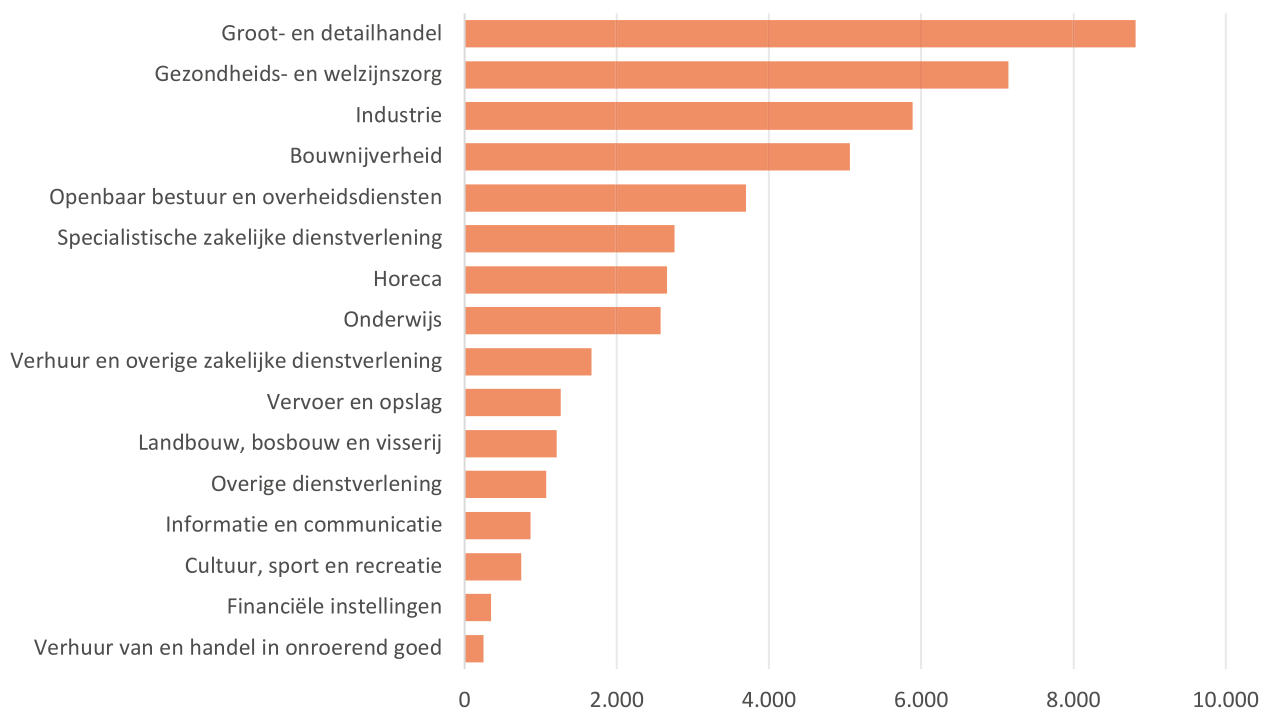

Bron: PWE en LISA, 2024. Bewerking: Team Moventem

Sterke ontwikkeling banen in de dienstensector

In 2023 waren zoals gezegd 46.080 personen werkzaam in de Kop van de Veluwe. Als we kijken naar de samenstelling van de werkgelegenheid dan blijken de Groot- en detailhandel (19,1 procent; 8.820 werkzame personen) en Gezondheids- en welzijnszorg (15,5 procent; 8.820 personen) de grootste sectoren te zijn in de regio. De top-5 naar werkgelegenheid wordt gecompleteerd met de Industrie (12,8 procent; 5.880), de Bouwnijverheid (11,0 procent; 5.060) en het Openbaar bestuur en overheidsdiensten (8 procent; 3.700). Samen nemen deze vijf sectoren 66,4 procent van de werkgelegenheid voor hun rekening. Een jaar eerder was dit 66,7 procent. De dominantie van deze sectoren neemt licht af. In 2011 bedroeg het aandeel 67,0 procent.

Figuur 1.2 Aantal werkzame personen naar sector, Kop van de Veluwe, 2023

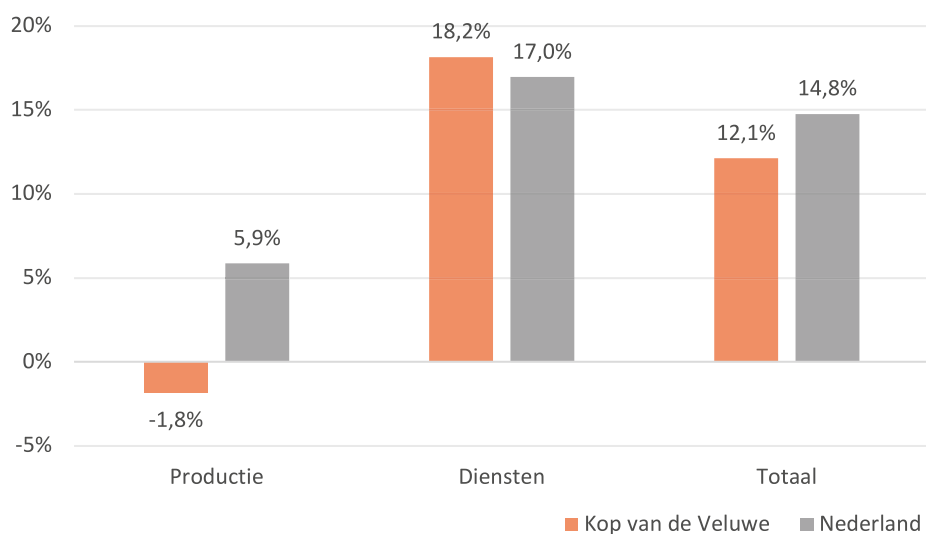

Bron: PWE en LISA, 2024. Bewerking: Team Moventem

Afgaand op de sectorsamenstelling van de werkgelegenheid is de Kop van de Veluwe-economie te typeren als een diensteneconomie. Het leeuwendeel van de werkzame personen vindt emplooi in de dienstensector (73,5 procent) en een kleiner deel werkt in onder meer de sectoren Landbouw, Industrie en Bouwnijverheid (26,5 procent). Ter vergelijking: in Nederland is 81,8 procent van de werkzame personen actief in de diensteneconomie. De dominantie van de dienstensector in de Kop van de Veluwe is dus kleiner.

Sinds 2011 heeft de werkgelegenheid in de dienstensector zich wel sterker ontwikkeld dan in Nederland als geheel. Het aantal werkzame personen in de producerende sectoren is gedaald, terwijl deze in Nederland als geheel is gestegen. Zo is de werkgelegenheid in de producerende sectoren in de Kop van de Veluwe met 1,8 procent gedaald in de genoemde periode, terwijl deze met 5,9 procent is gestegen in Nederland als geheel. Deze daling valt weliswaar samen met de sterkere stijging van het aantal werkzame personen in de dienstensector, maar de stijging is te gering om de daling in de producerende sector te compenseren. Het verklaart de achterblijvende werkgelegenheidsontwikkeling van de Kop van de Veluwe ten opzichte van Nederland als geheel.

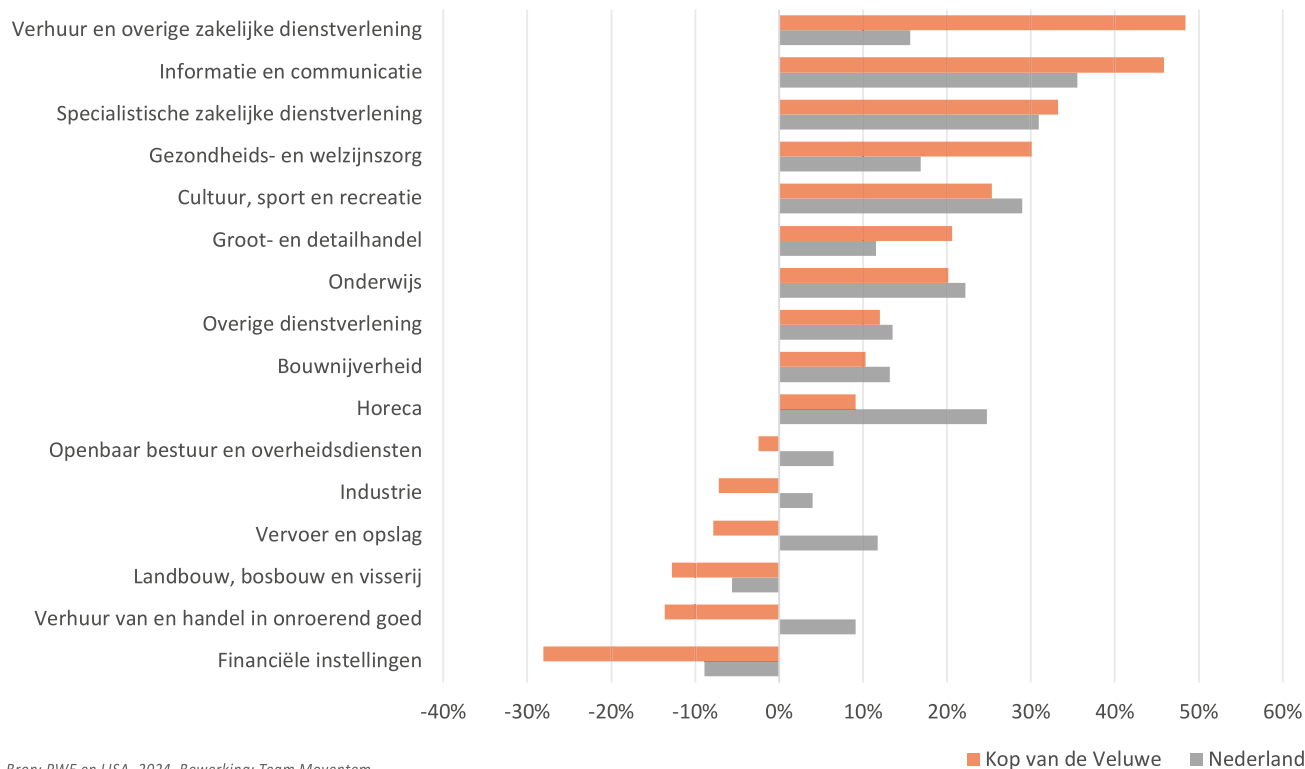
Figuur 1.3 Ontwikkeling productie en dienstensectoren in Kop van de Veluwe en Nederland, 2011–2023

Bron: PWE en LISA, 2024. Bewerking: Team Moventem

Als we kijken naar de ontwikkeling van de afzonderlijke sectoren dan blijkt in de periode 2011–2023 sprake te zijn van een sterke toename van het aantal werkzame personen in de Gezondheids- en welzijnszorg (+1.650), Groot- en detailhandel (+1.510) en de Specialistische zakelijke dienstverlening (+690). In procenten uitgedrukt is de werkgelegenheid in de Verhuur en overige zakelijke dienstverlening en Informatie en communicatie vooral fors gegroeid. Het betreft echter kleine sectoren, in totaal 5,5 procent van de werkgelegenheid in 2023. Sinds 2011 is de werkgelegenheid in deze sectoren met 820 personen toegenomen, wat overeenkomt met 16,4 procent van de totale werkgelegenheidsgroei. De volgende sectoren zijn daarentegen gekrompen in termen van werkgelegenheid: Landbouw, bosbouw en visserij, Industrie, Financiële instellingen, Verhuur van en handel in onroerend goed, Vervoer en opslag en Openbaar bestuur en overheidsdiensten.

Figuur 1.4 Ontwikkeling werkgelegenheid naar sector, Kop van de Veluwe en Nederland, 2011–2023

Bron: PWE en LISA, 2024. Bewerking: Team Moventem

1.2 Sectorspecialisatie

Economieën laten zich doorgaans typeren door de activiteiten waarin zij specifiek uitblinken. Dit zijn de activiteiten waarin zij sterk zijn, die hen kenmerken. Een hoge mate van specialisatie in een bepaalde sector is een uiting van regionale of lokale productievoordelen en daarmee van concurrentiekracht. De grootte van een sector, uitgedrukt in werkgelegenheid, zegt op zichzelf weinig over de mate van specialisatie van de betreffende sector. Om hiervan een indruk te krijgen, gebruiken we de specialisatiegraad: de mate waarin sectoren vertegenwoordigd zijn in de economie van de Kop van de Veluwe in vergelijking met de structuur van de Nederlandse economie.

Sterke specialisatie in Bouwnijverheid

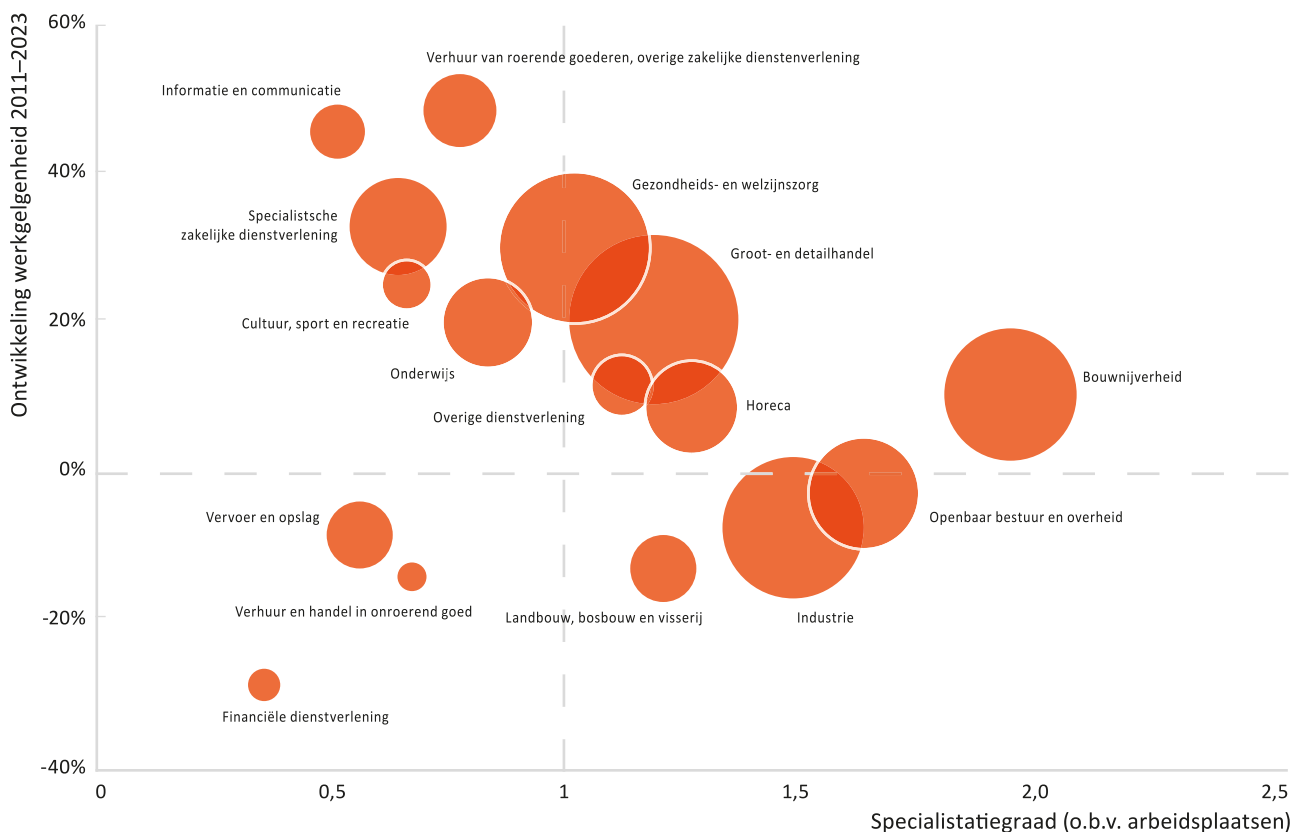
Figuur 1.5 geeft een beeld van de (sector)specialisatie van de Kop van de Veluwe-economie en de mate waarin de werkgelegenheid per sector zich ontwikkeld heeft – oftewel: welke sectoren zijn kenmerkend en/of belangrijk voor de Kop van de Veluwe? Het beeld dat naar voren komt, is dat zeven sectoren bovengemiddeld (sterk) vertegenwoordigd zijn in de Kop van de Veluwe, in vergelijking met de Nederlandse sectorstructuur. De rest van de sectoren zijn links van de verticale stippellijn gepositioneerd; deze sectoren zijn in meer of mindere mate ondervertegenwoordigd in de gemeente. Hoe verder naar links, des te kleiner is het belang van de betreffende sectoren in de regio in vergelijking met het belang van deze sectoren landelijk. Daarnaast zien we dat in de meerderheid van de sectoren de werkgelegenheid gegroeid is in de periode 2011–2023, maar tegelijkertijd zijn er enkele (grote) sectoren waar krimp heeft plaatsgevonden.

De economie van de Kop van de Veluwe is gespecialiseerd in Bouwnijverheid, Openbaar bestuur en overheidsdiensten, Industrie, Horeca, Landbouw, bosbouw en visserij, Groot- en detailhandel en Overige dienstverlening; deze sectoren zijn (in verschillende mate) bovengemiddeld aanwezig in de totale economie van de Kop van de Veluwe, in vergelijking met de Nederlandse economie. Tegelijk zien we dat de werkgelegenheid in de sectoren Bouwnijverheid, Horeca, Groot- en detailhandel en Overige dienstverlening is toegenomen. Maar ook zien we, ondanks de bovengemiddeld sterke specialisatie, een gedaalde werkgelegenheid in de sectoren Openbaar bestuur en overheidsdiensten, Industrie en Landbouw, bosbouw en visserij. Zo past de gedaalde werkgelegenheid in de agrarische sector in een ontwikkeling die past in de trend van schaalvergroting en (arbeidsbesparende) automatisering die al geruime tijd gaande is in deze sector. Ook zien we in het dalend aantal banen in de Industrie de voortgaande verdienstelijking van de economie weerspiegeld.

Er staan in totaal negen sectoren links van de verticale stippellijn gepositioneerd. Bij deze sectoren is sprake van een ondervertegenwoordiging in de Kop van de Veluwe-economie (in vergelijking met de landelijke sectorverdeling). Daarbij gaat het uitsluitend om dienstverlenende sectoren. Van de negen zijn er zes die gegroeid zijn qua werkgelegenheid. Hoewel ondervertegenwoordigd (specialisatiegraad tussen 0 en 1), benadrukt het het toenemende belang van dienstverlenende sectoren voor de Kop van de Veluwe-economie. Zo valt onder meer op dat de sector Gezondheids- en welzijnszorg, hoewel ondervertegenwoordigd is in vergelijking met de landelijk structuur, één van de grootste sectoren in de regio is. Bovendien is deze sector de afgelopen jaren sterk gegroeid in termen van werkgelegenheid.

Figuur 1.5 Sectorspecialisatie en -ontwikkeling, Kop van de Veluwe

Specialisatiegraad, 2023 (horizontale as); werkgelegenheidsgroei in % 2011–2023 (verticale as); aantal werkzame personen per sector (SBI) (grootte bol), 2023

NB: Delfstoffenwinning, Energievoorziening en Waterbedrijven en afvalbeheer niet afgebeeld. Dit zijn kleine sectoren in de Kop van de Veluwe. In totaal werken in deze drie sectoren afgerond 60 personen.

Bron: PWE en LISA, 2024. Bewerking: Team Moventem

Hoe figuur 1.5 te lezen?

De horizontale positie van de bollen drukt de mate van specialisatie uit op basis van het aantal werkzame personen van de betreffende sector in 2023. De verticale positie drukt de procentuele werkgelegenheidsgroei over de periode 2011–2023 uit. De grootte van de bollen weerspiegelt de absolute omvang van de sectoren in aantal werkzame personen in 2023. De figuur is op te delen in vier kwadranten die gevormd worden door twee dimensies: 1) het aandeel van iedere sector in de werkgelegenheid in de Kop van de Veluwe ten opzichte van overig Nederland (de specialisatiegraad), en 2) de groei van de werkgelegenheid in de Kop van de Veluwe. Ten opzichte van Nederland als geheel is de Kop van de Veluwe sterk gespecialiseerd in de sectoren aan de rechterzijde van de verticale stippellijn die de horizontale as snijdt op 1.

1.3 Bedrijfsvestigingen¹

Aan de hand van cijfers over aantallen en soorten vestigingen in de Kop van de Veluwe geven we een indruk van de aard en ontwikkeling van de bedrijvenvoorraad in de regio. De dynamiek van bedrijfsvestigingen geeft daarbij een indruk van de vitaliteit en het verander- en aanpassingsvermogen van de regionale economie.

Van eenmanszaken tot grote vestigingen

Het mkb en grootbedrijf zijn ingeburgerde begrippen in Nederland. Het CBS hanteert het aantal werkenden om bedrijven toe te delen tot een categorie. Zo telt een mkb-bedrijf tussen de 10 en 250 werkenden en een grootbedrijf meer dan 250 werkenden.

In dit rapport is gebruik gemaakt van cijfers van PWE en van LISA over vestigingen. Er zijn bedrijven en instellingen met één vestiging of met meerdere vestigingen. De werkgelegenheid wordt per vestiging vastgesteld. Vandaar dat hier een afwijkende terminologie wordt gebruikt. We spreken over vestigingen en niet over bedrijven. Daarbij sluiten we aan bij de classificatie die door LISA, dat landelijk de gegevens over vestigingen en werkzame personen verzamelt. Deze indeling is hieronder weergegeven. Er zijn overigens ook vestigingen met nul werkzame personen. Dit zijn bijvoorbeeld financiële holdings of slapende bv's. Deze vestigingen zijn buiten beschouwing gelaten.

Als werkzame personen per vestiging worden vaste arbeidskrachten, voltijds- en deeltijdsarbeidskrachten en uitzend- of andere inhuurkrachten geteld. Deze uitzend- of andere inhuurkrachten worden dus bij de vestiging waar de werkzaamheden worden uitgevoerd geteld en niet zoals in de bedrijvenstatistiek bij het bedrijf dat deze krachten in dienst heeft, zoals een uitzendbureau. Deze toedeling geeft een meer nauwkeurige weergave van op welke locatie werkzaamheden plaatsvinden. Voor bouwvakkers en andere arbeidskrachten die veelal ambulantly werken is de vestigingslocatie de locatie van de werf of het kantoor.

Type	Aantal werkzame personen
Eenmanszaken	1
Microvestigingen	2 - 9
Kleine vestigingen	10 - 49
Middelgrote vestigingen	50 - 199
Grote vestigingen	200 of meer

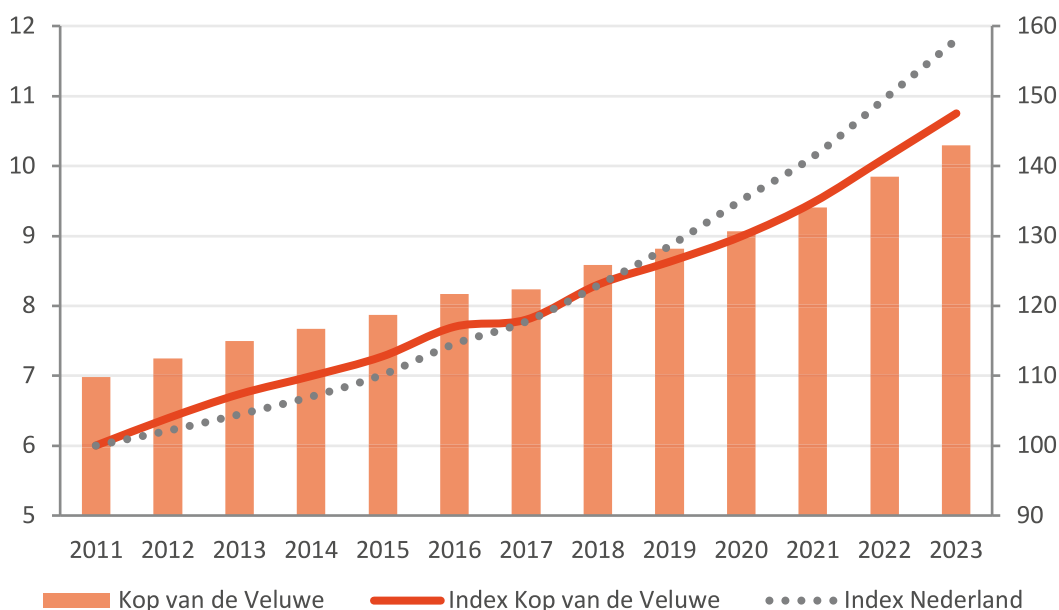
Groei aantal vestigingen zet door

In april 2023 telde de Kop van de Veluwe in totaal 10.300 vestigingen van bedrijven en instellingen met minimaal 1 werkzame persoon. Het aantal vestigingen was daarmee 4,5 procent hoger dan een jaar eerder (+450). Op landelijk niveau bedroeg deze stijging 5,7 procent. Als we naar de ontwikkeling over een langere periode kijken dan zien we dat sinds 2011 het aantal bedrijfsvestigingen in de Kop van de Veluwe met 47,5 procent is toegenomen. Dit percentage ligt onder het landelijk gemiddelde, wat 58,1 procent bedroeg. Tot 2018 ligt de toename van het aantal vestigingen in de Kop van de Veluwe boven het landelijk gemiddelde. Vanaf 2019 neemt het aantal vestigingen in geheel Nederland naar verhouding sneller toe. Daarmee stagneert de ontwikkeling van het aantal vestigingen in de Kop van de Veluwe. Er is wel sprake van een toename, maar minder sterk dan in Nederland als geheel.

¹ In deze rapportage maken we gebruik van cijfers van PWE Gelderland. Dit is een vestigingenregister dat werkgelegenheid registreert op de locatie waar de personen werkzaam zijn. Een bedrijf kan meerdere vestigingen hebben. Zo kan het zijn dat een bedrijf met meer dan 250 werkzame personen – in de CBS definitie een grootbedrijf – op meerdere locaties gevestigd is en de werkgelegenheid verdeeld is over deze locaties. PWE Gelderland telt dan het aantal vestigingen en de werkgelegenheid per vestiging. Hierdoor kan een organisatie die bekend staat als grootbedrijf in deze statistiek worden verdeeld in meerdere kleine vestigingen.

Figuur 1.6 Ontwikkeling aantal vestigingen, Kop van de Veluwe en Nederland, 2011–2023

Linker as: in absolute aantallen (x 1.000), rechter as: index 2011=100

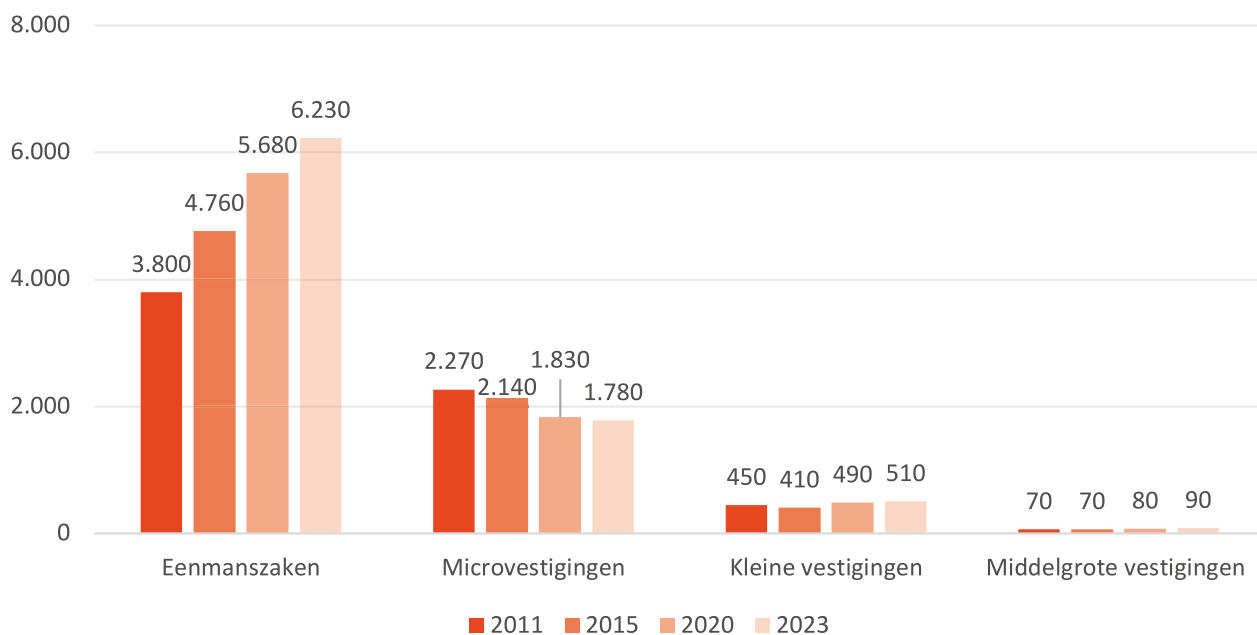
Bron: BIRO en LISA, 2024. Bewerking: Team Moventem

Eenmanszaken belangrijkste drijfkracht groei aantal vestigingen

De toename van het aantal vestigingen in de Kop van de Veluwe is vooral toe te schrijven aan de groei van het aantal eenmanszaken en in mindere mate aan het aantal kleine vestigingen (10-49 werkzame personen).

In april 2023 telde de Kop van de Veluwe afgerond 6.230 eenmanszaken, 63,9 procent meer dan in 2011. Het aantal microvestigingen (2-9 werkzame personen) nam in deze periode met 21,6 procent af tot 1.780. Daarentegen nam het aantal kleine vestigingen toe met 13,3 procent tot 510. Het aantal middelgrote vestigingen (50-199 werkzame personen) nam toe van 70 in 2011 naar 90 in 2023. In 2023 telde de Kop van de Veluwe één grote vestiging (200+ werkzame personen), in 2011 waren dat er nog twee. Deze zijn niet weergegeven in figuur 17, maar wel bij de werkgelegenheidscijfers in eerdere paragrafen meegeteld.

Figuur 1.7 Ontwikkeling aantal vestigingen naar grootteklasse, Kop van de Veluwe, 2011, 2015, 2020 en 2023*

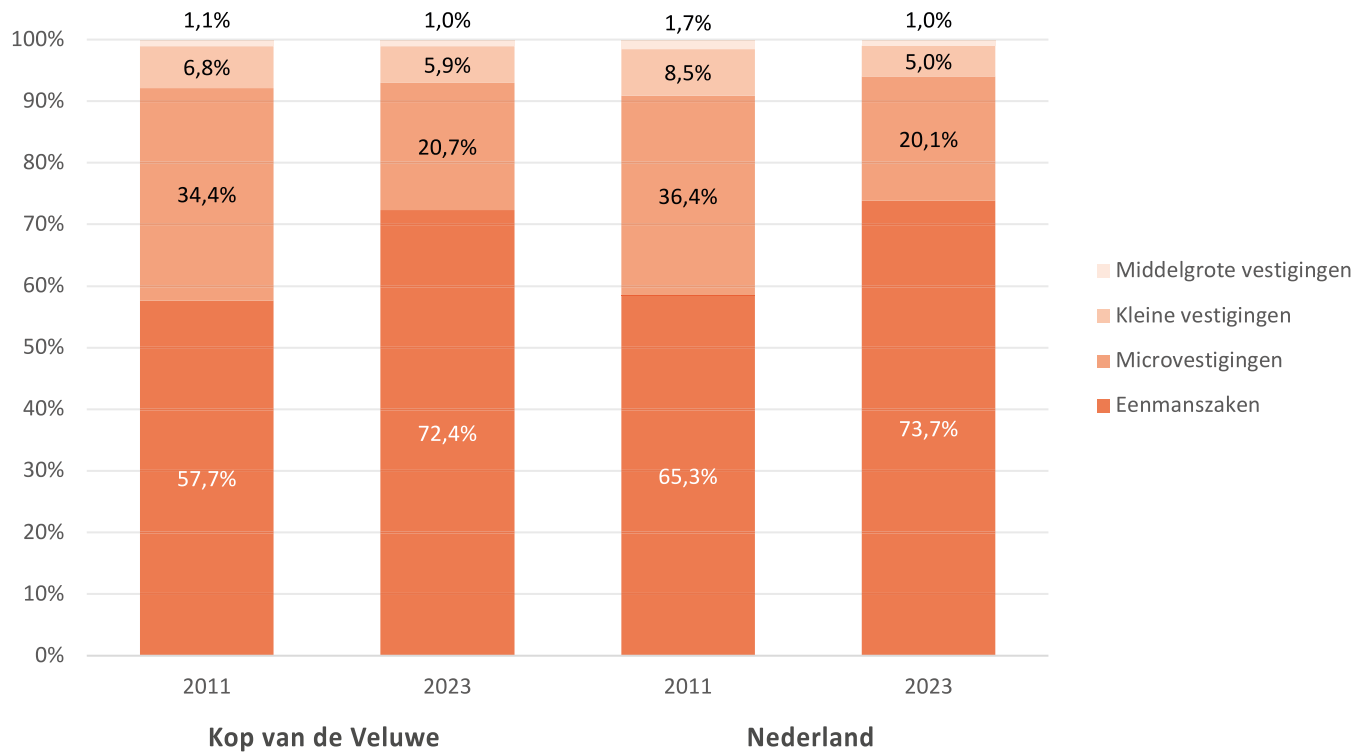
* Vanwege de leesbaarheid van de figuur zijn de bedrijfsvestigingen met 200 en meer werkzame personen niet weergegeven. In 2023 telde de Kop van de Veluwe 1 vestiging met 200+ werkzame personen, in 2011 waren dat er 2.

Bron: BIRO en LISA, 2024. Bewerking: Team Moventem

Als we vervolgens de aandelen van de verschillende grootteklassen in de Kop van de Veluwe afzetten tegen de landelijke verdeling, dan blijken de aandelen eenmanszaken in de regio lager te zijn dan die van Nederland. In 2011 was 57,7 procent van de bedrijven en instellingen gevestigd in de Kop van de Veluwe een eenmanszaak. In 2023 is dit opgelopen tot 72,4 procent. In Nederland als geheel ontwikkelde het aandeel eenmanszaken zich in de dezelfde periode van 65,3 procent naar 73,3 procent. Het aandeel eenmanszaken is in de Kop van de Veluwe sterker toegenomen, maar ligt dus nog niet op het landelijk gemiddelde.

Daarnaast zien we, hoewel in absolute zin het aantal mkb-bedrijven is gegroeid, dat het aandeel mkb-bedrijven afneemt. Dit is zowel in de Kop van de Veluwe als landelijk het geval. In dit geval rekenen we vestigingen met een omvang van 2 tot en met 199 werknemers tot het mkb. Zo behoorde in 2023 27,6 procent van de bedrijfsvestigingen in Kop van de Veluwe tot het mkb, terwijl dit in 2011 nog 42,3 procent was. Landelijk is het aandeel mkb-bedrijven in de periode 2011–2023 gedaald van 46,6 naar 26,1 procent. Het aandeel grootbedrijven (200 en meer werkzame personen) is al jaren vrij stabiel. Zoals eerder geconstateerd telde in 2023 de Kop van de Veluwe één grote vestiging, in 2011 waren dat er nog twee (in aandelen respectievelijk 0,02 en 0,01 procent).

Figuur 1.8 Verdeling vestigingsbestand naar grootteklasse, Kop van de Veluwe en Nederland, 2011 en 2023*

* Vanwege de leesbaarheid van de figuur zijn de aandelen van bedrijfsvestigingen met 200 en meer werkzame personen niet weergegeven. In 2023 telde de Kop van de Veluwe 1 vestiging 200+ werkzame personen, in 2011 waren dat er 2. In Nederland betreft het 0,4 procent in 2011 en 0,2 procent in 2023.

Bron: PWE en LISA, 2024. Bewerking: Team Moventem

1.4 Toegevoegde waarde

Een belangrijke maat voor economisch presteren van een regio is de toegevoegde waarde. Dit is het verschil tussen de inkoop- en de verkoopwaarde van een product of dienst. Voor een regio betreft het alle geproduceerde goederen en diensten in die regio.

Arbeidsproductiviteit en toegevoegde waarde

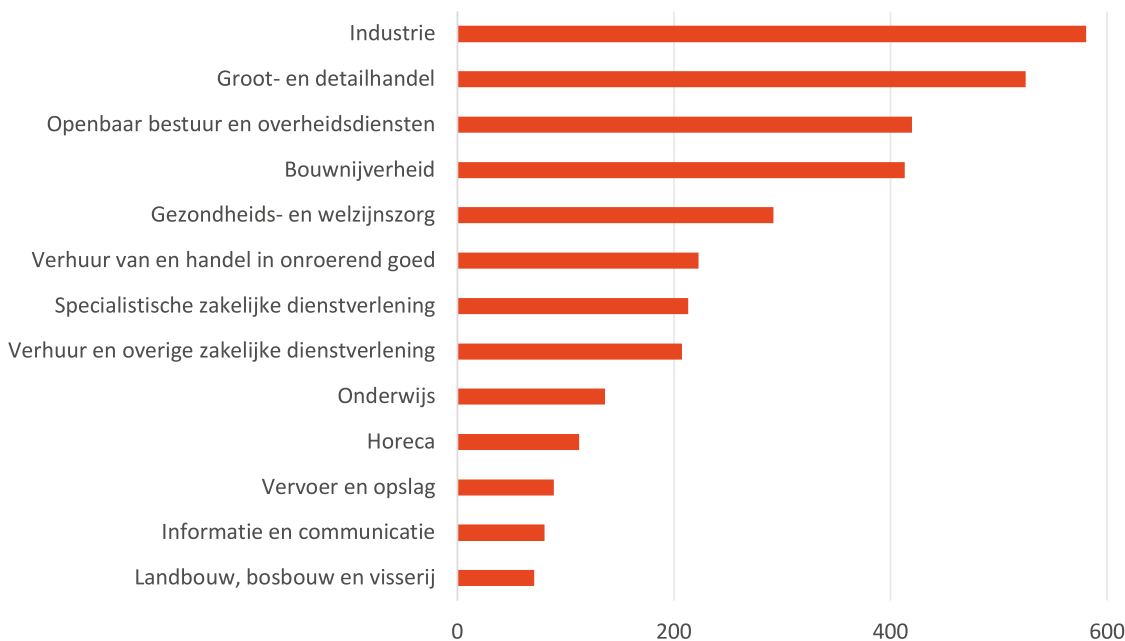
De arbeidsproductiviteit is de toegevoegde waarde gedeeld door het aantal mensjaren of uren werk dat nodig is geweest om deze goederen en diensten te produceren. Cijfers over arbeidsproductiviteit zijn niet beschikbaar voor gemeenten omdat het aantal mensjaren of uren werk niet beschikbaar is op dit schaalniveau. In deze paragraaf geven we daarom een beeld van economisch presteren op basis van toegevoegde waarde. Deze zijn wel per gemeente en ook per sector beschikbaar.

Kop van de Veluwe genereert ruim 3,5 miljard euro aan toegevoegde waarde

De economie van de Kop van de Veluwe heeft een omvang van ruim 3,5 miljard euro aan toegevoegde waarde. Dit is zo'n 0,42 procent van de totale toegevoegde waarde van de Nederlandse economie. Ter vergelijking de regio telt 0,48 procent van het totale aantal werkzame personen in Nederland en 0,61 procent van de Nederlandse bevolking.

In de periode 2013 - 2023 (eerdere robuuste cijfers zijn niet beschikbaar) is de toegevoegde waarde van de regio met 23,7 procent toegenomen. In Nederland als geheel was dit 22,6 procent.

Figuur 1.9 Toegevoegde waarde naar sector, Kop van de Veluwe, 2023 (x miljoen euro)

NB: Gezien de beperkte omvang van de sectoren Winning van delfstoffen, Energievoorziening en Waterbedrijven en afvalbeheer zijn deze buiten beschouwing gelaten. De drie sectoren tezamen nemen 0,1 procent van de toegevoegde waarde voor hun rekening.

Bron: LISA, 2024. Bewerking: Team Moventem

Industrie meeste toegevoegde waarde

Naar omvang van de toegevoegde waarde is de Industrie de grootste sector. Deze sector is goed voor 581 miljoen euro van de totale toegevoegde waarde. Dit is 16,6 procent van het totaal. De Groot- en detailhandel neemt de tweede plaats in met 525 miljoen euro. Dit is 15,0 procent van het regionale totaal. De top-5 bevat verder Openbaar bestuur en overheidsdiensten (420 miljoen euro; 12,0 procent), Bouwnijverheid (413 miljoen euro, 11,8 procent) en Gezondheids- en welzijnszorg (292 miljoen euro, 8,3 procent). In totaal is deze top-5 verantwoordelijk voor 63,7 procent van de totale toegevoegde waarde in de regio.

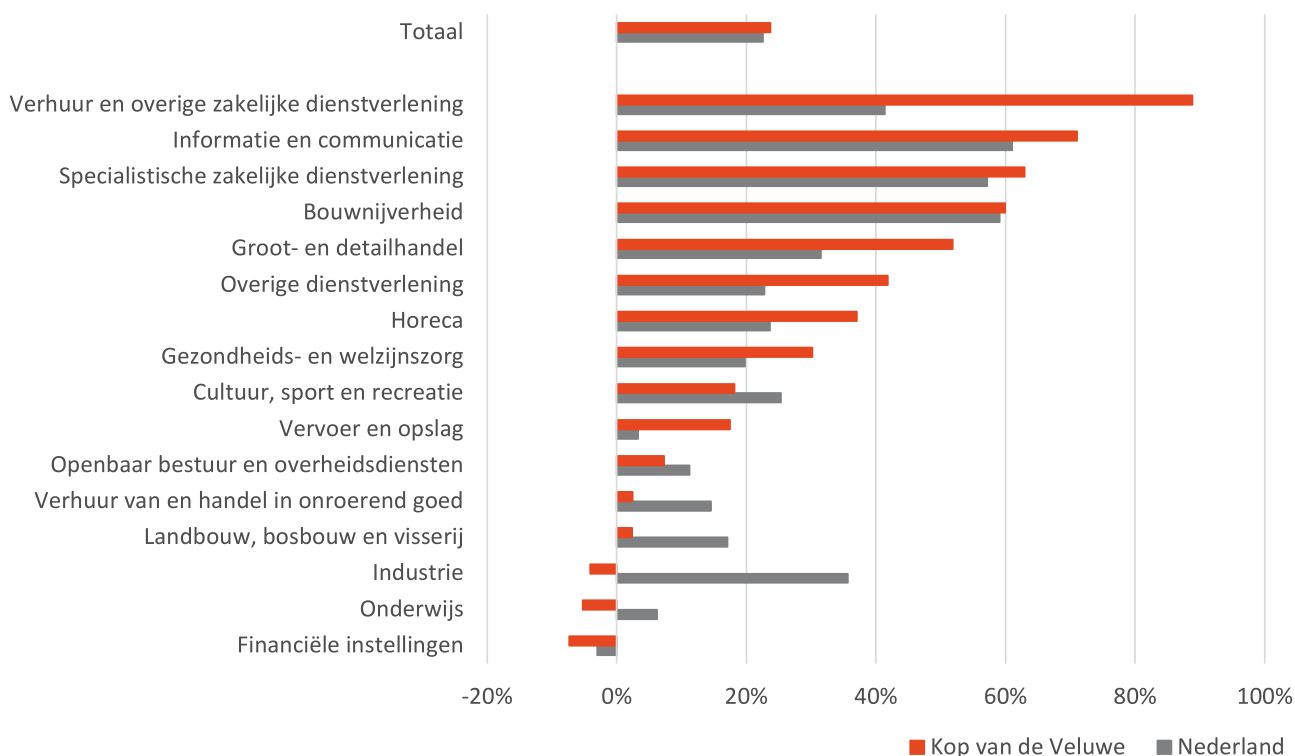
De ontwikkeling van de toegevoegde waarde in de periode 2013-2023 is niet gelijkmatig over de sectoren verdeeld. Drie sectoren laten een afname in de toegevoegde waarde zien, namelijk Financiële instellingen, Onderwijs en Industrie. De overige sectoren laten een toename van de toegevoegde waarde in de genoemde periode zien.

De Industrie laat een afname van de toegevoegde waarde zien van 4,1 procent. Een bescheiden afname. Door de groei van de toegevoegde waarde in de meeste andere sectoren is het aandeel Industrie in het totaal gedaald van 21,4 procent in 2013 naar 16,6 procent in 2023.

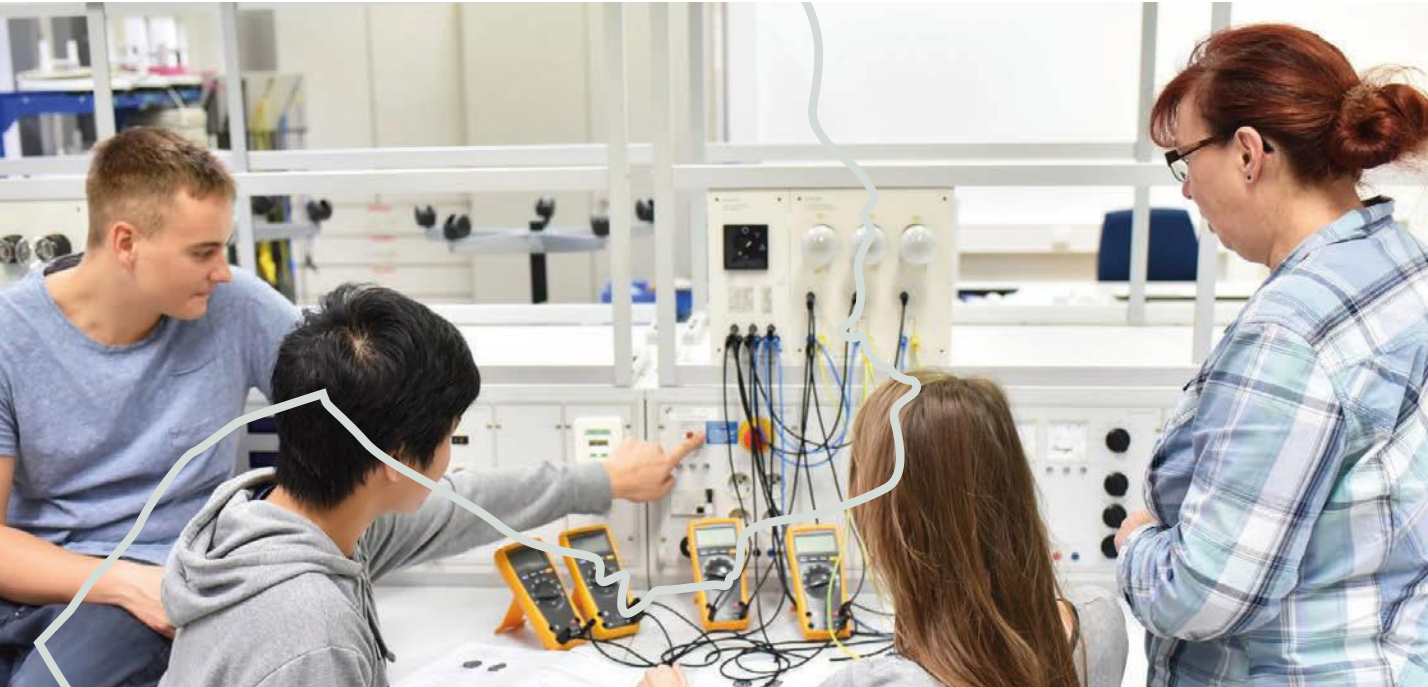
De sectoren Landbouw, bosbouw en visserij, Verhuur van en handel in onroerend goed, Openbaar bestuur en overheidsdiensten en Cultuur, sport en recreatie laten een ontwikkeling van de toegevoegde waarde zien die relatief kleiner is dan in Nederland als geheel.

De overige sectoren laten een ontwikkeling zien die boven het landelijk gemiddelde ligt. De drie sterkste groeiers, Verhuur en overige zakelijke dienstverlening, Informatie en communicatie en Specialistische zakelijke dienstverlening, zijn alle drie gericht op de zakelijke markt. Het zijn naar toegevoegde waarde kleine sectoren. Samen zijn deze sectoren goed voor 14,3 procent van de totale toegevoegde waarde van de vijf gemeenten. In totaal betreft het een omzet van een half miljard. Dat was in 2013 nog 287 miljoen, toen 10,2 procent van de totale toegevoegde waarde.

Figuur 1.10 Ontwikkeling toegevoegde waarde naar sector, Kop van de Veluwe en Nederland, 2013–2023

Bron: LISA, 2024. Bewerking: Team Moventem

2. Bevolking & arbeidsmarkt

In het kort

- Begin 2025 telde de Kop van de Veluwe 109.768 inwoners; het inwoneraantal is met 0,6 procent gegroeid ten opzichte van een jaar eerder (landelijk was de groei ook 0,6 procent).
- Tussen 2011 en 2025 bedroeg de bevolkingsgroei in de Kop van de Veluwe 7,9 procent, de groei van de totale Nederlandse bevolking was 8,3 procent.
- Tot 2040 groeit de bevolking van de Kop van de Veluwe naar schatting met 4,0 procent. Landelijk is de verwachte bevolkingsgroei 6,8 procent.
- Het proces van vergrijzing van de bevolking verloopt in de Kop van de Veluwe sneller dan gemiddeld in Nederland.
- Belangrijkste bron van de bevolkingsgroei blijkt de binnenlandse migratie te zijn. In 2024 verhuisden netto ruim 460 nieuwe inwoners van elders in Nederland naar de Kop van de Veluwe.
- In 2024 namen in de Kop van de Veluwe 300 personen extra actief deel aan de arbeidsmarkt ten opzichte van het jaar ervoor. De totale beroepsbevolking groeide hiermee tot 61.200 personen.
- In 2024 was 2,8 procent van de beroepsbevolking in de Kop van de Veluwe werkloos (+0,1 procentpunt t.o.v. 2023). Op landelijk niveau bedroeg de werkloosheid 3,7 procent.
- De arbeidsmarkt blijft krap. Toch is er sprake van enige ontspanning op de arbeidsmarkt. In het derde kwartaal van 2024 zijn er gemiddeld ruim vier vacatures per werkzoekende in de gecombineerde arbeidsmarktregio Veluwe Stedendriehoek/Regio Zwolle. Een jaar eerder had een werkzoekende in de regio meer dan vijf banen voor het uitkiezen.
- De dagelijkse uitgaande stroom van arbeidskrachten overtreft de inkomende stroom met 12.900. Inwoners van de regio werken vaker buiten de Kop van de Veluwe dan omgekeerd. Daarmee heeft de Kop van de Veluwe meer het profiel van een woonregio in plaats van een werkregio.

2.1 Inwoners

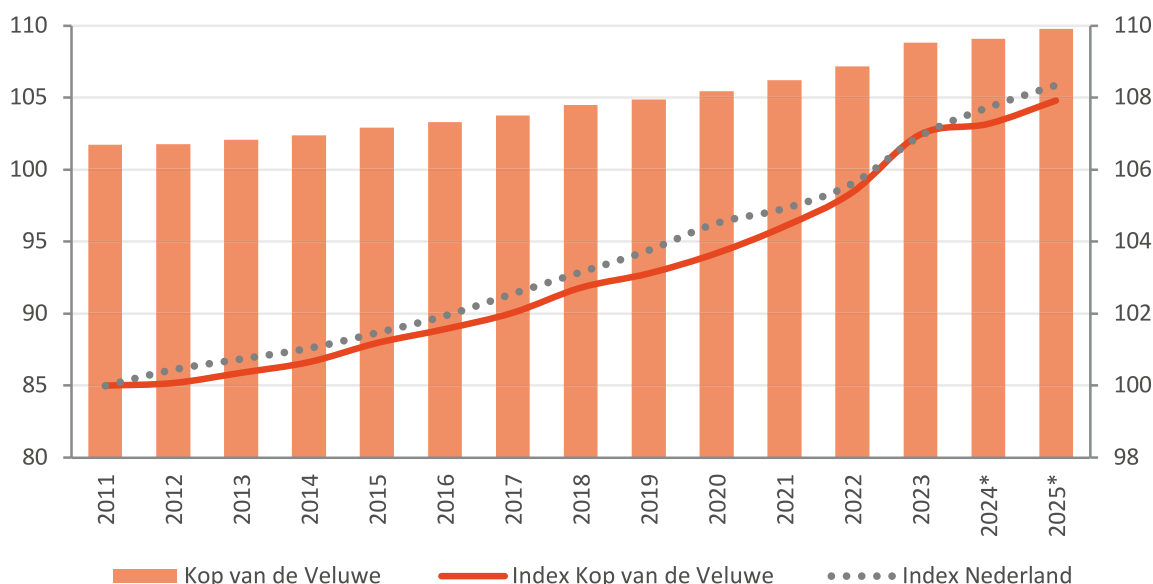
Demografie is onder andere van invloed op de vraag naar publieke voorzieningen, economische ontwikkeling en arbeidsmarkt, en op de inrichting van de fysieke leefomgeving. De regionale bevolking vormt tevens de basis van het regionale arbeidsaanbod. Bovendien geven ontwikkelingen in bevolkingsomvang onder meer uitdrukking aan de aantrekkingskracht van een plek als woon- en werklocatie. Aan de hand van nationale en regionale bevolkingscijfers geven we een indruk van de aard en omvang van de bevolkingsontwikkeling in de Kop van de Veluwe. Zo kijken we onder meer naar de componenten waaruit de ontwikkeling is samengesteld, naar de ruimtelijke spreiding en naar de leeftijdsopbouw.

Bevolkingsontwikkeling Kop van de Veluwe loopt in de pas met landelijk

Op 1 januari 2025 telden de vijf gemeenten van de Kop van de Veluwe bij elkaar 109.768 inwoners. Dat zijn 660 inwoners meer dan een jaar eerder: een groei van 0,6 procent. Landelijk was de groei eveneens 0,6 procent. Het verloop van de bevolkingsontwikkeling in de Kop van de Veluwe loopt nagenoeg in de pas met de landelijke bevolkingsontwikkeling. Tussen 2011 en 2025 bedroeg de bevolkingsgroei in de Kop van de Veluwe 7,9 procent, terwijl de groei van de totale Nederlandse bevolking 8,3 procent was.

Figuur 2.1 Ontwikkeling bevolking, Kop van de Veluwe en Nederland, 2011–2025

Linker as: absolute aantallen (x 1.000), rechter as: index 2011=100

* Voorlopige cijfers

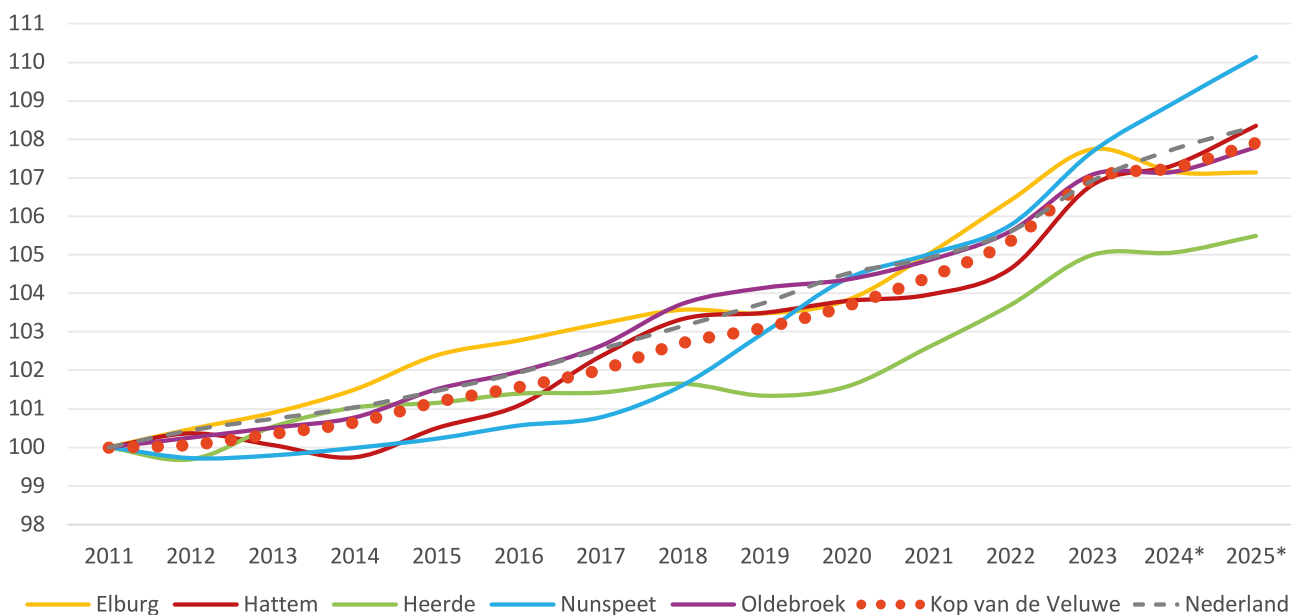
Bron: CBS, 2025. Bewerking: Team Moventem

Over een langere periode bekeken, tussen 2011 en 2025, is de omvang van de totale bevolking in de Kop van de Veluwe per saldo met zo'n 8 procent gegroeid. Als we deze ontwikkeling per gemeente uiteenrafelen dan zien we dat elke gemeente in bevolkingsomvang is toegenomen, maar er zijn verschillen in ontwikkeltempo. Veruit de grootste groeier is Nunspeet. In relatieve zin groeide de Nunspeetse bevolking tussen 2011 en 2025 met ruim 10 procent. De langjarige bevolkingsgroei in Hattem (+8,3 procent), Oldebroek (+7,8 procent) en Elburg (+7,1 procent) ligt rond het regionale en landelijke gemiddelde. Daarbij moet opgemerkt worden dat de afgelopen twee jaar het aantal inwoners in Elburg gedaald is. De afgelopen veertien jaar is de bevolking in Heerde per saldo het minst hard gegroeid: +5,5 procent.

Kijken we naar meer recente ontwikkelingen, dan is ook de bevolking van de gemeente Nunspeet het afgelopen jaar relatief (en ook absoluut) het hardst gegroeid: +1,1 procent. In Hattem groeide de bevolking iets minder hard, met 1,0 procent. De bevolkingsgroei in Oldebroek was met 0,6 procent gelijk aan het regionale en landelijke gemiddelde. Minder hard groeiden Heerde (+0,4 procent) en in Elburg stabiliseerde de bevolking.

Figuur 2.2 Bevolkingsontwikkeling naar gemeente, 2011–2025

Index 2011=100

* Voorlopige cijfers

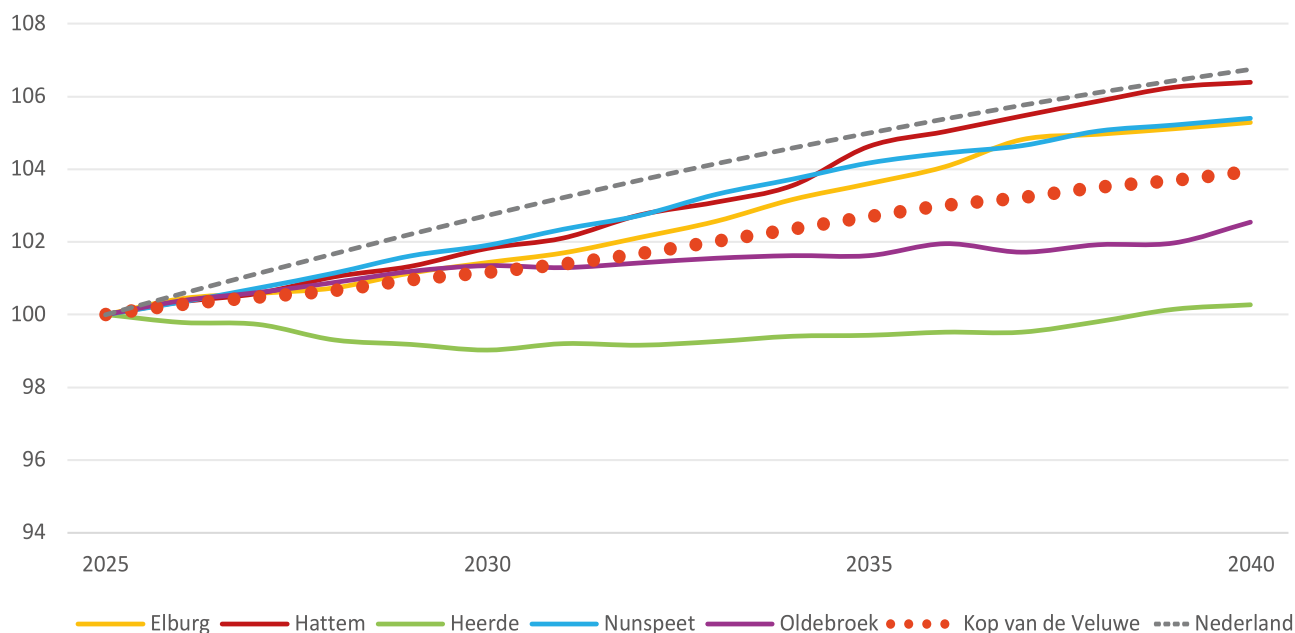
Bron: CBS, 2025. Bewerking: Team Moventem

Op basis van het Primos prognosemodel (van ABF Research) is een toekomstprojectie van de bevolkingsontwikkeling gemaakt. Dit laat zien dat tussen 2025 en 2040 de bevolking van de Kop van Veluwe naar verwachting met per saldo 4,0 procent zal groeien. Volgens de ramingen zal de Kop van de Veluwe dan 111.800 inwoners tellen, tegenover de ruim 109.700 inwoners begin 2025. Op landelijk niveau zal de bevolkingsomvang in dezelfde periode sterker toenemen, met 6,8 procent. Nederland zal in 2040 circa 19,1 miljoen inwoners tellen, waarvan 0,6 procent in de Kop van de Veluwe woonachtig zal zijn. Begin 2025 was dat eveneens 0,6 procent.

Zoomen we in op de afzonderlijke gemeenten dan valt op dat de grootste groei in Hattem verwacht wordt. Over de periode 2025–2040 wordt er een bevolkingsgroei van 6,4 procent voorzien; 2,4 procentpunt hoger dan de gemiddelde regionale groeiprognoze. Nunspeet en Elburg ontlopen elkaar niet veel. Voor deze gemeenten is een relatieve groei van respectievelijk 5,4 en 5,3 procent geraamd. In Oldebroek zal de groei wat lager zijn: +2,5 procent. Heerde is de gemeente die het minst hard zal groeien. Tot 2040 wordt een bevolkingsgroei van per saldo 0,3 procent verwacht.

Figuur 2.3 Prognose bevolkingsontwikkeling naar gemeente, 2025–2040

Invoegen: Index 2025=100

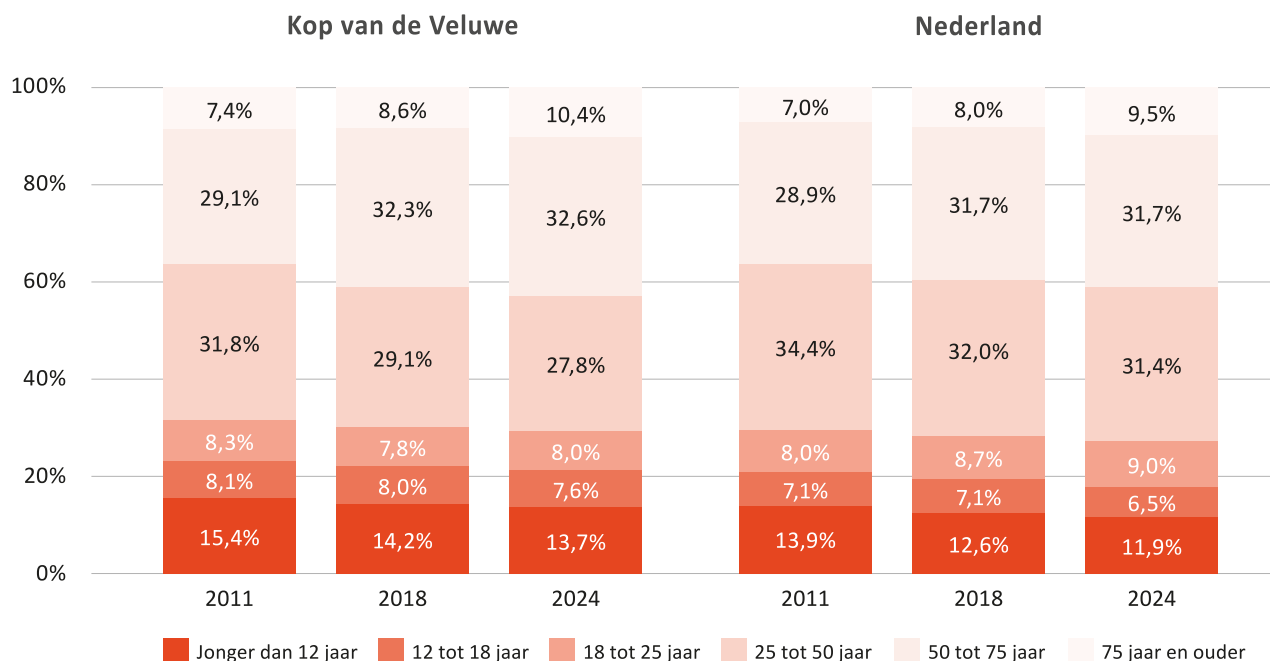
Bron: CBS i.c.m. Primos-prognose (ABF Research), 2024. Bewerking: Team Moventem

Bevolking Kop van de Veluwe vergrijst sneller dan gemiddeld

Niet alleen de omvang van de bevolking van de Kop van de Veluwe verandert, dat geldt ook voor de samenstelling. In de Kop van de Veluwe is er sprake van een relatief sterke toename van het aantal ouderen – oftewel: er is sprake van toenemende vergrijzing. Deze ontwikkeling voltrekt zich in hoger tempo dan op landelijk niveau. Dit wordt onder meer veroorzaakt door een dalende natuurlijke aanwas en de toegenomen levensverwachting. De bevolking wordt elk jaar gemiddeld een stukje ouder – een trend die ook in grote delen van Nederland te zien is. In de Kop van de Veluwe is het aandeel van de groep 50 jaar of ouder in de periode 2011–2024 gestegen van 36,5 procent naar 43,0 procent. In Nederland als geheel is dit toegenomen van 35,9 procent naar 41,2 procent. Aan het begin van 2024 woonden er in totaal bijna 47.000 50-plussers in de Kop van de Veluwe. Dat zijn er een kleine 10.000 meer dan in 2011.

Tegelijk zien we dat het aantal en aandeel jongeren in de Kop van de Veluwe afneemt (ontgroening). Deze ontwikkeling verloopt echter iets trager dan landelijk. De Kop van de Veluwe telde begin 2011 bijna 24.000 inwoners in de leeftijd tot 18 jaar, in 2024 ging het om iets meer dan 23.000 inwoners. In relatieve zin is het aandeel jonge inwoners (tot 18 jaar) afgenomen van 23,4 procent in 2011 naar 21,2 procent in 2024. In dezelfde periode daalde het aandeel jongeren (tot 18 jaar) op landelijk niveau van afgerond 21 procent naar 18 procent.

Figuur 2.4 Ontwikkeling leeftijdsopbouw bevolking, Kop van de Veluwe en Nederland, 2011, 2018, 2024

Bron: CBS, 2025. Bewerking: Team Moventem

De verwachting is dat de vergrijzing zal blijven toenemen. Als we afgaan op de landelijke lange-termijn bevolkingsprognoses van het CBS, betrouwbare regionale prognoses ten aanzien van de leeftijdsopbouw van de bevolking zijn niet beschikbaar, dan blijkt dat in 2030 23 procent van de inwoners in Nederland 65 jaar of ouder zal zijn. Het aandeel van deze groep loopt vervolgens geleidelijk op tot ruim 24 procent in 2050. Voor de nog langere termijn wordt in 2070 een aandeel van 26 procent geraamd. Deze verandering van de leeftijdsstructuur van de bevolking, verhoudingsgewijs minder jongeren en een hoger aantal ouderen in de pensioengerechtigde leeftijd, heeft onder andere belangrijke gevolgen voor de arbeidsmarkt: het aanwezige arbeidspotentieel zal verder verkleinen.

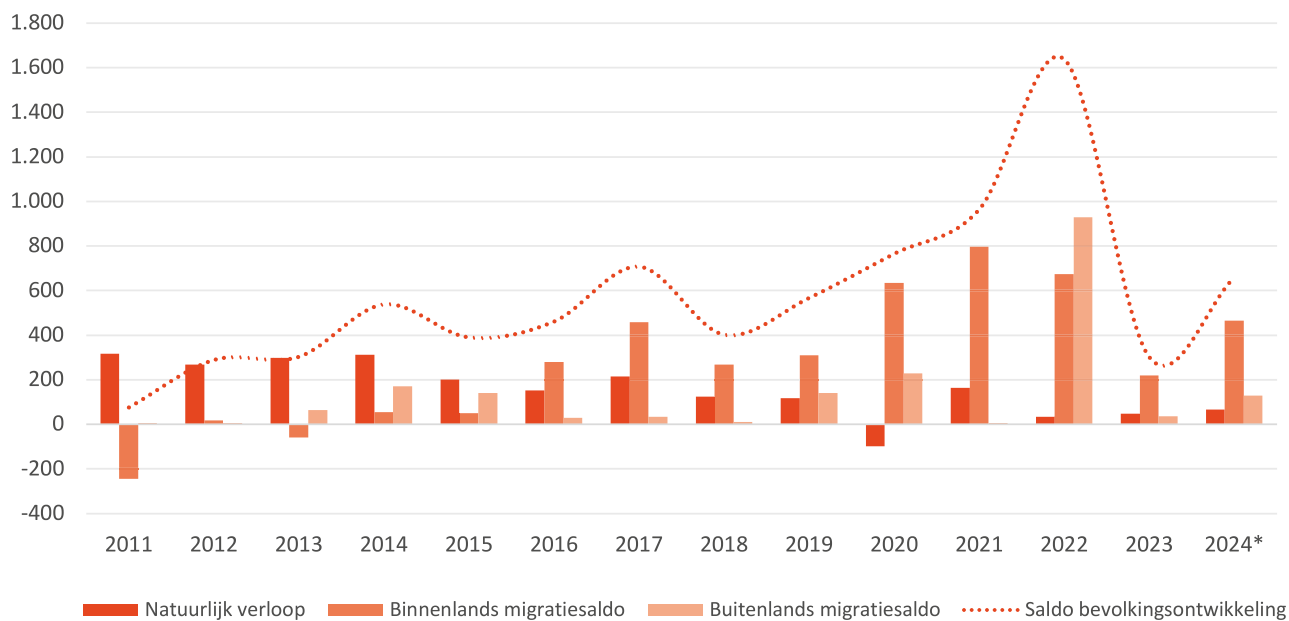
Binnenlandse migratie belangrijkste bron van bevolkingsgroei

Als we nader inzoomen op de oorzaken van bevolkingsontwikkeling dan kijken we naar twee factoren. Ten eerste het natuurlijk verloop, het saldo tussen geboorte en sterfte. De tweede factor is de migratie, oftewel verhuizingen vanuit en naar de Kop van de Veluwe, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen binnenlandse en buitenlandse migratie. In 2024 blijkt het aantal inwoners van Kop van de Veluwe hoofdzakelijk te zijn toegenomen door binnenlandse verhuizingen en in mindere mate door natuurlijke aanwas en buitenlandse migratie.

Een constante in de regionale bevolkingsgroei is het (meestal) positieve geboortesaldo. In 2024 overtrof het jaarlijks aantal geboorten het aantal sterfgevallen met 70. Toch is het belang van het natuurlijk verloop als component van bevolkingsgroei in toenemende mate afgenomen. Het geboortesaldo in 2024 was 250 personen lager dan in 2011; een ontwikkeling die het proces van ontgroening en vergrijzing van de bevolking weerspiegelt. Bijna tegenovergesteld is het verloop van de ontwikkeling van de binnenlandse migratie. Tot en met 2013 was er zelfs sprake van een jaarlijks vertrekoverschot, maar vanaf 2014 nam het binnenlandse migratiesaldo in veelal toenemende mate toe. Vanaf dan verhuisden bijna ieder jaar meer mensen vanuit elders in het land naar de Kop van de Veluwe dan dat er vertrokken. In het jaar 2021 werd de hoogste netto binnenlandse instroom bereikt, maar in de jaren daarna is het saldo wat teruggelopen, met name in 2023. In 2024 nam de netto instroom weer toe in vergelijking met een jaar eerder, en overtrof het aantal nieuwgevestigden het aantal vertrekkers met ruim 460. De binnenlandse migratie was daarmee de belangrijkste bron van bevolkingsgroei.

Daarnaast heeft de Kop van de Veluwe een doorlopend buitenslands migratieoverschot. Jaarlijks vestigen er zich meer mensen vanuit het buitenland, dan dat er mensen vanuit één van de gemeenten van de Kop van de Veluwe emigreren naar het buitenland. Na het hoge buitenlandse migratiesaldo in het jaar 2022, veroorzaakt door de sterk toegenomen instroom van vluchtelingen vanuit vooral Oekraïne, is in de jaren daarna het saldo teruggelopen. In 2024 bestond het buitenlandse migratiesaldo uit ongeveer 130 personen, een zevende van het saldo in 2022.

Figuur 2.5 Samenstelling bevolkingsontwikkeling, Kop van de Veluwe, 2011–2024

*** Voorlopige cijfers**

Bron: CBS, 2025. Bewerking: Team Moventem

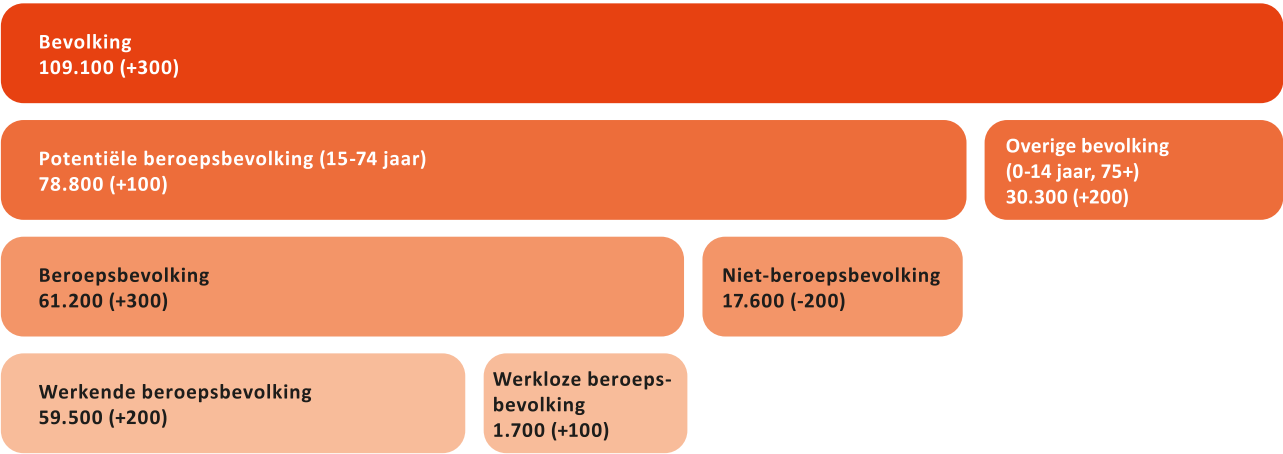
2.2 Arbeidsaanbod en -deelname

Aan de hand van verschillende karakteristieken over de beroepsbevolking en arbeidsdeelname geven we een indruk van de aard van het regionale arbeidsaanbod, de arbeidskracht van de Kop van de Veluwe.

Bovengemiddeld hoge arbeidsparticipatie

Ontwikkelingen aan de aanbodzijde van de arbeidsmarkt worden in belangrijke mate bepaald door demografische ontwikkelingen. Alle mensen tussen de 15 en 74 jaar worden tot de potentiële beroepsbevolking gerekend (volgens internationale definities); zij zouden in potentie kunnen werken. Kinderen jonger dan 15 jaar (leerplicht) en ouderen vanaf 75 jaar (pensioen) worden hier niet toe gerekend. Van de groep 15 tot en met 74-jarigen woonachtig in de Kop van de Veluwe neemt 77,7 procent deel aan de arbeidsmarkt (dat wil zeggen: werkt of is werkloos (wenst werk, is beschikbaar voor de arbeidsmarkt en zoekt actief naar werk)). In 2024 waren dit 61.200 personen, zij vormden de regionale beroepsbevolking – het feitelijke arbeidsaanbod. Van de beroepsbevolking in de Kop van de Veluwe was over 2024 gemiddeld genomen 2,8 procent werkloos, wat overeenkomt met 1.700 personen. Daarnaast had de niet-beroepsbevolking van de Kop van de Veluwe een omvang van 17.600 personen. Deze zogeheten niet-actieven zijn mensen die niet kunnen werken (bijvoorbeeld door ziekte of zorgtaken), die niet willen werken, of die niet verwachten werk te vinden.

Figuur 2.6 Aantal personen naar arbeidsmarktpositie, Kop van de Veluwe, 2024^{*,}**

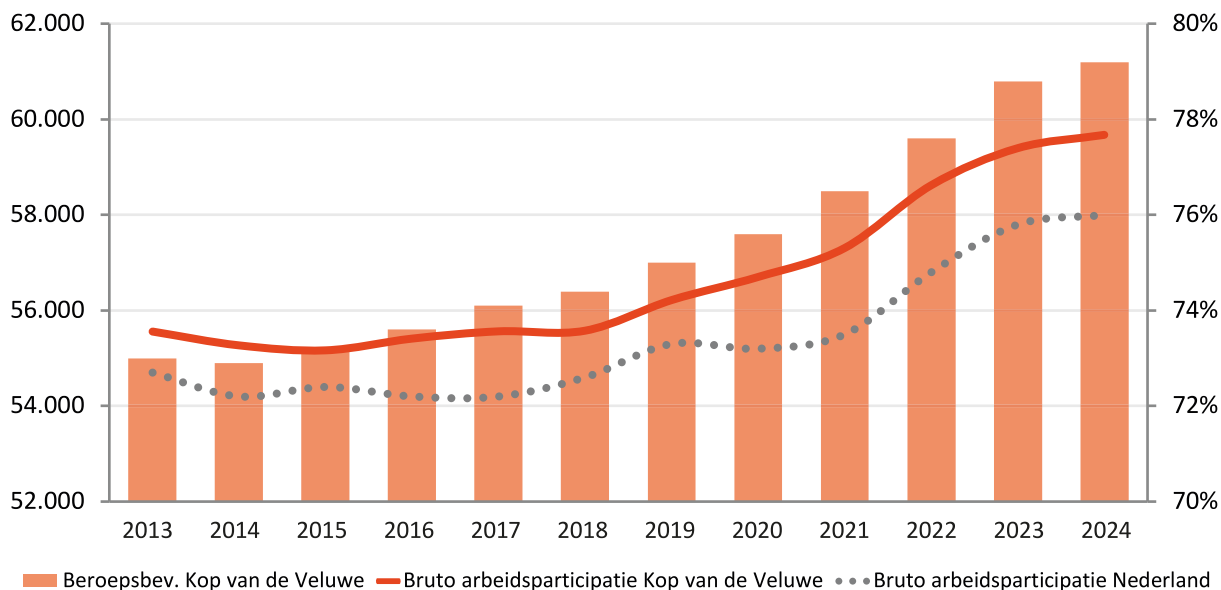
* Afgerond op dichtstbijzijnde honderdtal ** Verandering t.o.v. 2023 tussen haakjes

Bron: CBS, 2025. Bewerking: Team Moventem

In 2024 namen in de Kop van de Veluwe 300 personen extra actief deel aan de arbeidsmarkt ten opzichte van een jaar eerder. Dit leidde ertoe dat het totale arbeidsaanbod in de regio toenam tot 61.200 personen. Een belangrijke oorzaak is de groei van de bevolking, die doorwerkt in de beroepsbevolking. We zien daarnaast dat de niet-beroepsbevolking is afgenomen (met 200 personen). Voor de vervulling van de groeiende arbeidsvraag in 2024 zijn eveneens vanuit deze groep personen toegetreden tot de arbeidsmarkt. Deze ontwikkeling komt tot uitdrukking in een stijging van de arbeidsparticipatie (zie figuur 2.7). Uitgedrukt als bruto participatiegraad, het aandeel van de beroepsbevolking in de potentiële beroepsbevolking, is de arbeidsparticipatie in 2024 opgelopen tot 77,7 procent (0,3 procentpunt hoger dan in 2023). Op landelijk niveau steeg de arbeidsparticipatie met 0,2 procentpunt naar 76,0 procent.

Figuur 2.7 Ontwikkeling beroepsbevolking en bruto arbeidsparticipatie, Kop van de Veluwe en Nederland, 2013–2024

Linker as: totale beroepsbevolking in absolute aantallen, rechter as: bruto participatiegraad in %

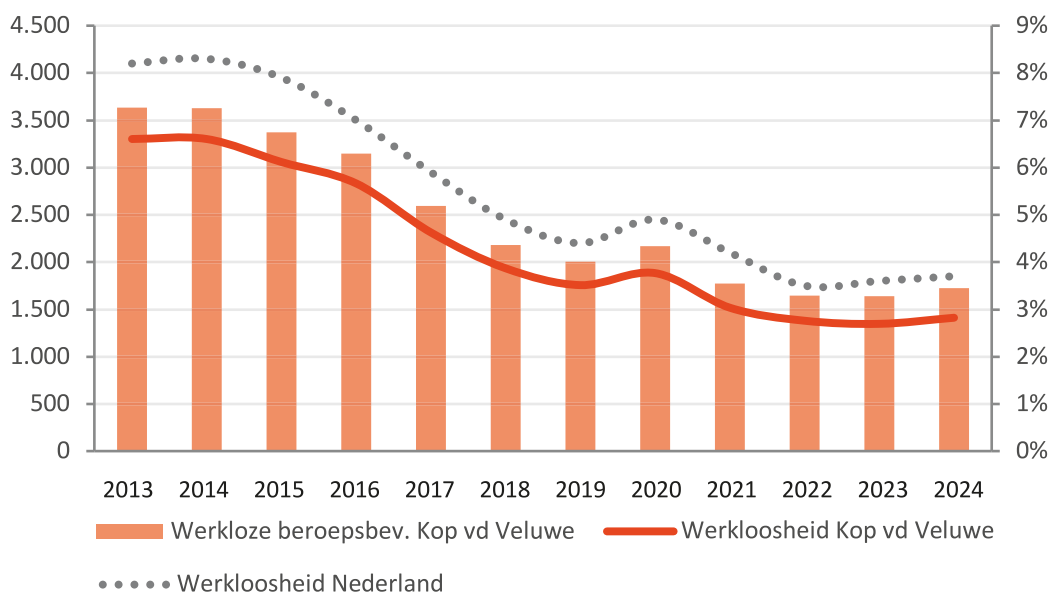
Bron: CBS, 2025. Bewerking: Team Moventem

Werkloosheid blijft laag

Hoewel er sprake was van een grotere benutting van het arbeidspotentieel in de regio, blijft toch een deel van de beroepsbevolking zonder werk zitten. Als we kijken naar de ontwikkeling van het werkloosheidspercentage in de Kop van de Veluwe dan zien we dat deze, na drie opeenvolgende jaren van daling, licht gestegen is. Over het jaar 2024 telde de regio gemiddeld genomen 1.700 werklozen; 2,8 procent van de beroepsbevolking. Ten opzichte van een jaar eerder is dit een stijging van 0,1 procentpunt, wat overeenkomt met een toename van bijna 100 werkloze personen. Op landelijke niveau steeg het werkloosheidspercentage eveneens met 0,1 procentpunt, naar 3,7 procent. Toch zijn dit nog altijd historisch lage werkloosheidsniveaus. Deze ontwikkelingen vinden plaats in een situatie van krapte op de arbeidsmarkt, stijgende arbeidsparticipatie en een toenemende vacaturegraad.

Figuur 2.8 Ontwikkeling werkloosheid, Kop van de Veluwe en Nederland, 2013–2024

Linker as: werkloze beroepsbevolking in absolute aantallen, rechter as: aandeel werkloze personen in de beroepsbevolking in %

Bron: CBS, 2025. Bewerking: Team Moventem

2.3 Arbeidsmarktspanning

In hoeverre er sprake is van mismatches op de regionale arbeidsmarkt brengen we in beeld aan de hand van de spanningsindicator. Deze geeft in één getal de krapte op de arbeidsmarkt weer. Daarnaast geven we een overzicht van schaarste-beroepen: een krachtige illustratie van waar het echt wrikt op de arbeidsmarkt. Cijfers in deze paragraaf hebben veelal betrekking op de arbeidsmarktregio's Veluwe Stedendriehoek en Regio Zwolle (zie kaart 0.3 voorin deze publicatie). Helaas zijn niet voor vijf gemeenten van de Kop van de Veluwe geen afzonderlijke cijfers over arbeidsmarktspanning beschikbaar. De gemeente Heerde is onderdeel van de arbeidsmarktregio Veluwe Stedendriehoek, de overige vier gemeenten van de arbeidsmarktregio Regio Zwolle.

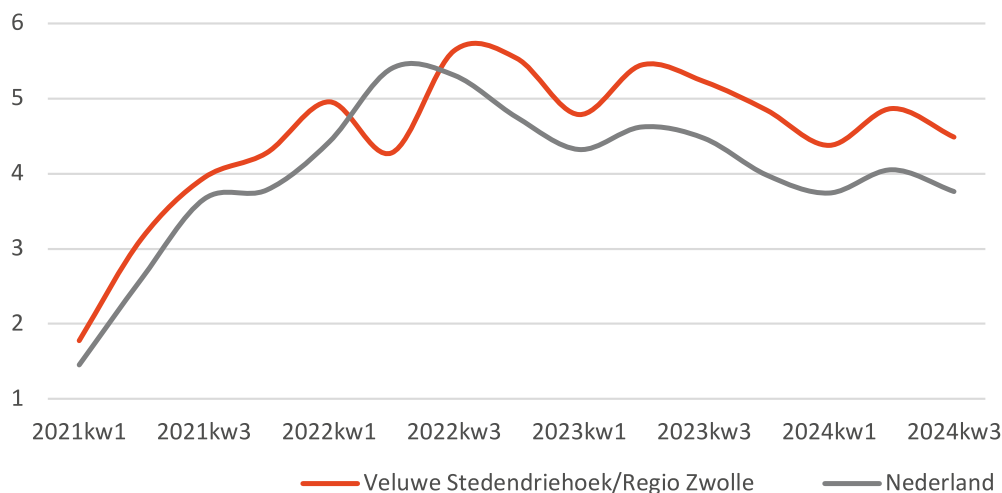
Krapte op regionale arbeidsmarkt neemt licht af, maar nog steeds hoog

De arbeidsmarktkrapte in de combineerde arbeidsmarktregio is groot. De spanning op de regionale arbeidsmarkt bedroeg in het derde kwartaal van 2024 4,49. Dat betekent dat er op elke werkzoekende² zo'n vier-en-half vacatures open stonden (zie kader Spanningsindicator). Dit is een daling ten opzichte van een jaar eerder. Toen bedroeg de spanning in het derde kwartaal 5,23.

De regionale spanningsindicator loopt tot het tweede kwartaal van 2022 elk kwartaal op. Sinds het eerste kwartaal van 2021 is de spanningsindicator sterk gestegen: van 1,78 naar 5,64 in het tweede kwartaal van 2022. Daarna daalt deze, maar laten de tweede kwartalen in 2023 en 2024 weer een lichte stijging zien. De regionale spanningsindicator laat grotendeels eenzelfde ontwikkeling zien als de landelijke spanningsindicator. Sinds het derde kwartaal van 2022 is de arbeidsmarktkrapte in de gecombineerde arbeidsmarktregio groter dan landelijk gemiddeld.

Hoewel de arbeidsmarktspanning sinds het tweede kwartaal van 2022 per saldo is gedaald, zal daar in de praktijk weinig van te merken zijn. Meer dan vier of bijna zes vacatures per kandidaat zal voor werkgevers niet een groot verschil maken. De spanning blijft onverminderd hoog.

Figuur 2.9 Ontwikkeling spanningsindicator gecombineerde arbeidsmarktregio Veluwe Stedendriehoek/ Regio Zwolle en Nederland, 1e kwartaal 2021 – 3e kwartaal 2024

Bron: UWV, 2025. Bewerking: Team Moventem.

Spanningsindicator

Hoe hoger de spanningsindicator, hoe meer keuze een kortstondige WW-uitkeringsgerechtigde heeft uit openstaande vacatures. Een hoge spanningsindicator betekent voor werkgevers dat het moeilijker is om personeel te vinden. Voorbeeld: In de gecombineerde arbeidsmarktregio kon in het tweede kwartaal 2023 elke kortstondige WW-uitkeringsgerechtigde kiezen uit 4,25 openstaande vacatures. In Nederland is dat gemiddeld uit 4,62. Een kortstondige WW-uitkeringsgerechtigde heeft minder dan zes maanden een WW-uitkering.

Een arbeidsmarktspanning tussen 0,25 en 0,67 wordt als ruim getypeerd, tussen 0,67 en 1,5 als gemiddeld en tussen 1,5 en 4,0 als krap. Minder dan 0,25 betekent zeer ruim, meer dan 4,0 zeer krap.

Arbeidsmarkt voor meeste beroepsklassen zeer krap

De arbeidsmarktspanning is in de gecombineerde arbeidsmarktregio voor de meeste beroepsklassen zeer krap. Uitzonderingen zijn de Creatieve en taalkundige beroepsklasse, Managers en de Pedagogische beroepsklasse. Creatieve en taalkundige werkzoekenden kunnen in het derde kwartaal van 2024 kiezen uit zo'n twee vacatures. Een agrarische beroepsuitoefenaar kon kiezen uit meer dan 13 vacatures. Samen met de ICT'ers is in deze klasse de schaarste het hoogst. In vergelijking met Nederland ligt voor 11 van de 12 onderscheiden beroepsklassen in de regio de spanning hoger.³ In de meeste beroepsklassen zijn er dus meer vacatures per werkzoekende beschikbaar dan in Nederland. Oftewel de arbeidsmarktspanning is groter. Alleen voor Pedagogische beroepen geldt het omgekeerde. Het grootste verschil in spanning betreft de Agrarische beroepen. In Nederland kan een kortstondige WW-uitkeringsgerechtigde kiezen uit 4 vacatures, in de gecombineerde arbeidsmarktregio is dat ruim 13. Deze beroepsklasse is samen met Openbaar bestuur en Zorg en welzijn ook de enige beroepsklasse met een grotere arbeidsmarktspanning dan een jaar eerder.

³ De beroepsklasse 'onbekend' laten we in deze analyse buiten beschouwing.

Figuur 2.10 Spanning naar beroepsklasse gecombineerde arbeidsmarktregio Veluwe Stedendriehoek/ Regio Zwolle en Nederland, 3e kwartaal 2023 en 2024

Beroepsklasse	Arbeidsmarktregio Veluwe Stedendriehoek/ Regio Zwolle				Nederland			
	2023-3e kwartaal		2024-3e kwartaal		2023-3e kwartaal		2024-3e kwartaal	
	Typering	Spanning	Typering	Spanning	Typering	Spanning	Typering	Spanning
Agrarische	zeer krap	5,00	zeer krap	13,06	zeer krap	5,06	krap	3,94
Bedrijfseconomische en administratieve	zeer krap	4,78	zeer krap	4,21	zeer krap	4,72	krap	3,82
Commerciële	zeer krap	6,24	zeer krap	5,49	zeer krap	5,19	zeer krap	4,40
Creatieve en taalkundige	krap	2,94	krap	2,11	krap	2,10	gemiddeld	1,41
Dienstverlenende	zeer krap	10,57	zeer krap	10,17	zeer krap	7,10	zeer krap	7,01
ICT	zeer krap	11,81	zeer krap	10,36	zeer krap	10,28	zeer krap	7,85
Managers	krap	3,87	krap	3,36	krap	3,30	krap	2,99
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische	zeer krap	6,78	zeer krap	9,70	zeer krap	5,68	zeer krap	5,87
Pedagogische	krap	3,18	krap	2,73	zeer krap	4,12	krap	3,66
Technische	zeer krap	9,03	zeer krap	6,84	zeer krap	6,10	zeer krap	5,50
Transport en logistiek	zeer krap	6,16	zeer krap	5,37	zeer krap	4,95	zeer krap	4,12
Zorg en welzijn	zeer krap	6,70	zeer krap	7,45	zeer krap	6,01	zeer krap	6,48

Bron: UWV, 2025. Bewerking: Team Moventem.

Vrijwel alle beroepsgroepen krap tot zeer krap

In het derde kwartaal van 2024 telde de regio 23 krappe beroepsgroepen en 60 beroepsgroepen waar de spanning zeer krap was. Drie beroepsgroepen lieten een gemiddelde spanning zien. Het betreft: Docenten beroepsgerichte vakken secundair onderwijs, Secretaresses en Hulpkrachten bouw en industrie. Een gemiddelde spanning betekent dat het aantal vacatures en kortdurig WW-gerechtigden min of meer gelijk is.

De top-15 van schaarste beroepsgroepen in de gecombineerde arbeidsmarktregio bestaat uit een mix van meer traditionele beroepen zoals verpleegkundigen en managers horeca en technische beroepen zoals loodgieters, auto- en machinemonteurs, ingenieurs (geen elektrotechniek) en databank- en netwerkspecialisten. Ook militaire beroepen hebben een hoge spanningsindicator.

Figuur 2.11 Top-15 schaarste beroepsgroepen gecombineerde arbeidsmarktregio's Veluwe Stedendriehoek/Regio Zwolle, 3e kwartaal 2024

Beroepsgroep	Spanning
Elektrotechnisch ingenieurs	16,00
Gespecialiseerd verpleegkundigen	16,00
Ingenieurs (geen elektrotechniek)	16,00
Lassers en plaatwerkers	16,00
Loodgieters en pijpfitters	16,00
Machinemonteurs	16,00
Managers horeca	16,00
Militaire beroepen	16,00
Overheidsbestuurders	16,00
Productieleiders industrie en bouw	16,00
Verpleegkundigen (mbo)	16,00
Bouwarbeiders afbouw	15,86
Automonteurs	15,24
Transportplanners en logistiek medewerkers	13,79
Databank- en netwerkspecialisten	13,79

Bron: UWV, 2025. Bewerking: Team Moventem.

2.4 Woon-werkverkeer

Pendel tussen woon- en werklocaties is één van de mechanismen om de vraag naar en het aanbod van arbeid op elkaar aan te laten sluiten. Lokale mismatches tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt kunnen door pendel (deels) worden tenietgedaan. Met behulp van woon-werkverkeercijfers krijgen we een indruk van waar werkenden woonachtig in de Kop van de Veluwe werken en waar de werknemers van bedrijven in de Kop van de Veluwe vandaan komen. De cijfers die we gebruiken hebben betrekking op werknemers, ofwel: werkenden in loondienst. Zzp'ers, vrije beroepen et cetera zijn niet meegenomen in deze analyse (zie ook kader Woon-werkverkeer van werknemers).

Woon-werkverkeer van werknemers

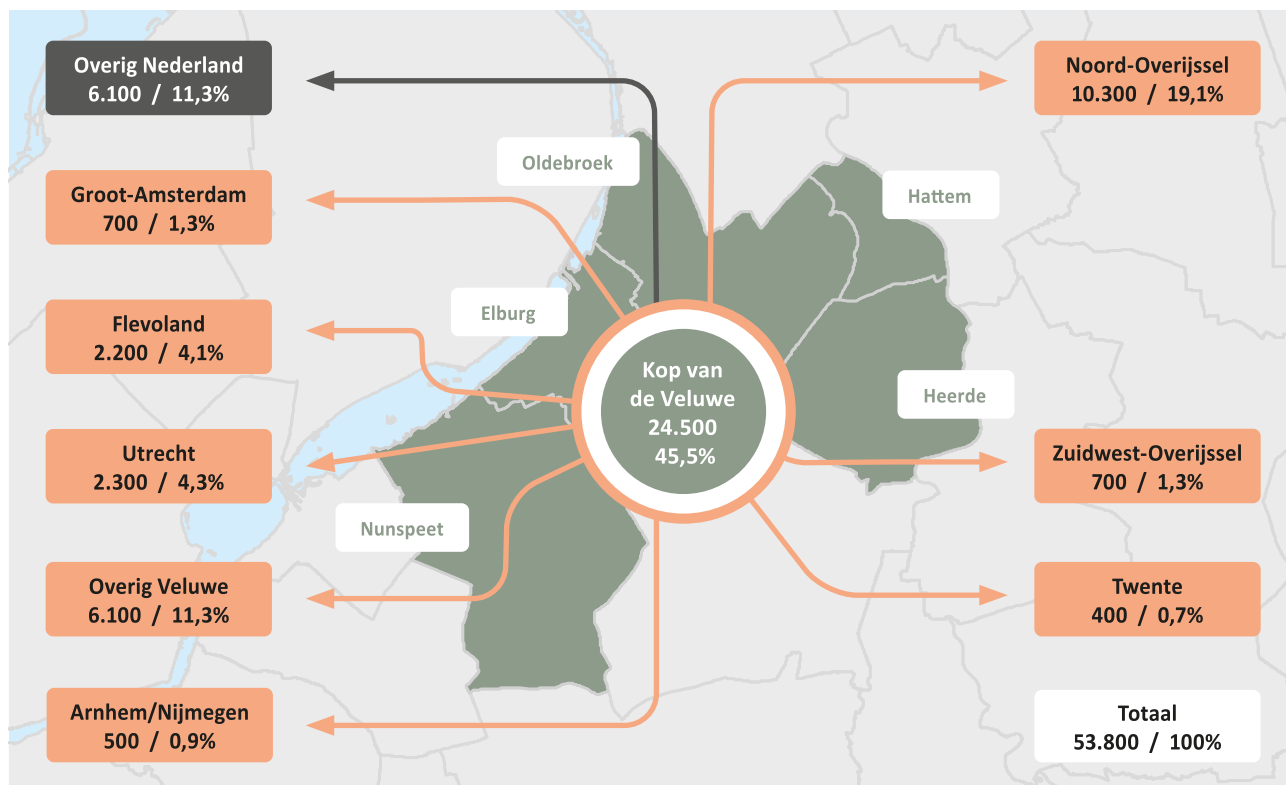
Het CBS berekent elk jaar het woon/werk verkeer – ook wel pendel genoemd – van werknemers. Zowel de woon- als werkgemeente wordt bepaald en de gemiddelde afstand tot de standplaats wordt berekend. Het uitsluitend berekenen van de pendelcijfers voor werknemers is een bewuste keuze.

In Nederland is het niet noodzakelijk om vast te leggen waar een persoon werkt. Er bestaat dan ook geen registratie van werkenden per adres. Een registratie die voor het bepalen van het werkadres gebruikt kan worden is de Polisadministratie van het UWV. Deze bevat voor alle werknemers in Nederland de werkgever. Werkgevers moeten immers sociale verzekeringspremies afdragen voor alle werknemers. Vandaar dat deze administratie de Polisadministratie wordt genoemd, naar de sociale verzekeringspolissen. De werkgever is dus bekend, maar voor organisaties met meerdere vestigingen is niet bekend waar de werknemers werken. Dit wordt zoals gezegd niet centraal geregistreerd in Nederland. Daarom maakt het CBS gebruik van een methode om werknemers toe te delen aan de verschillende vestigingen. Zo ontstaat een berekende woon/werktabel. Uitgangspunt daarbij is de standplaats, het adres van de vestiging of het filiaal. Voor een winkelbediende of leerkracht zal dit doorgaans hetzelfde adres zijn. Maar servicemonteurs, bouwvakkers of consultants werken natuurlijk op vele plaatsen. Ook wordt thuiswerken niet in de pendelcijfers verdisconteerd. De pendelcijfers zeggen daarom niet zoveel over de dagelijkse mobiliteit die met het woon-werkverkeer gepaard gaan maar meer over het patroon waar werknemers werken en wonen.

Bijna 55 procent van de inwoners werkt buiten de eigen regio

Bijna 55 procent van werknemers woonachtig in de Kop van de Veluwe is werkzaam buiten de Kop van de Veluwe. Van de 53.800 werknemers woonachtig in de Kop van de Veluwe werken er 24.500 ook in de regio zelf (45 procent). Woon-werk-verkeer is afstandsgevoelig. Van het overige deel van de werknemers zijn de meesten dan ook actief in aangrenzende regio's. Van alle werknemers in de Kop van de Veluwe werkt 19,1 procent in de COROP-regio Noord-Overijssel (Regio Zwolle). Een beperkt deel van de werkenden woonachtig in de Kop van de Veluwe werkt in Utrecht (4,3 procent) of Groot-Amsterdam (1,3 procent).

Figuur 2.12 Werkregio werknemers woonachtig in Kop van de Veluwe, 2023

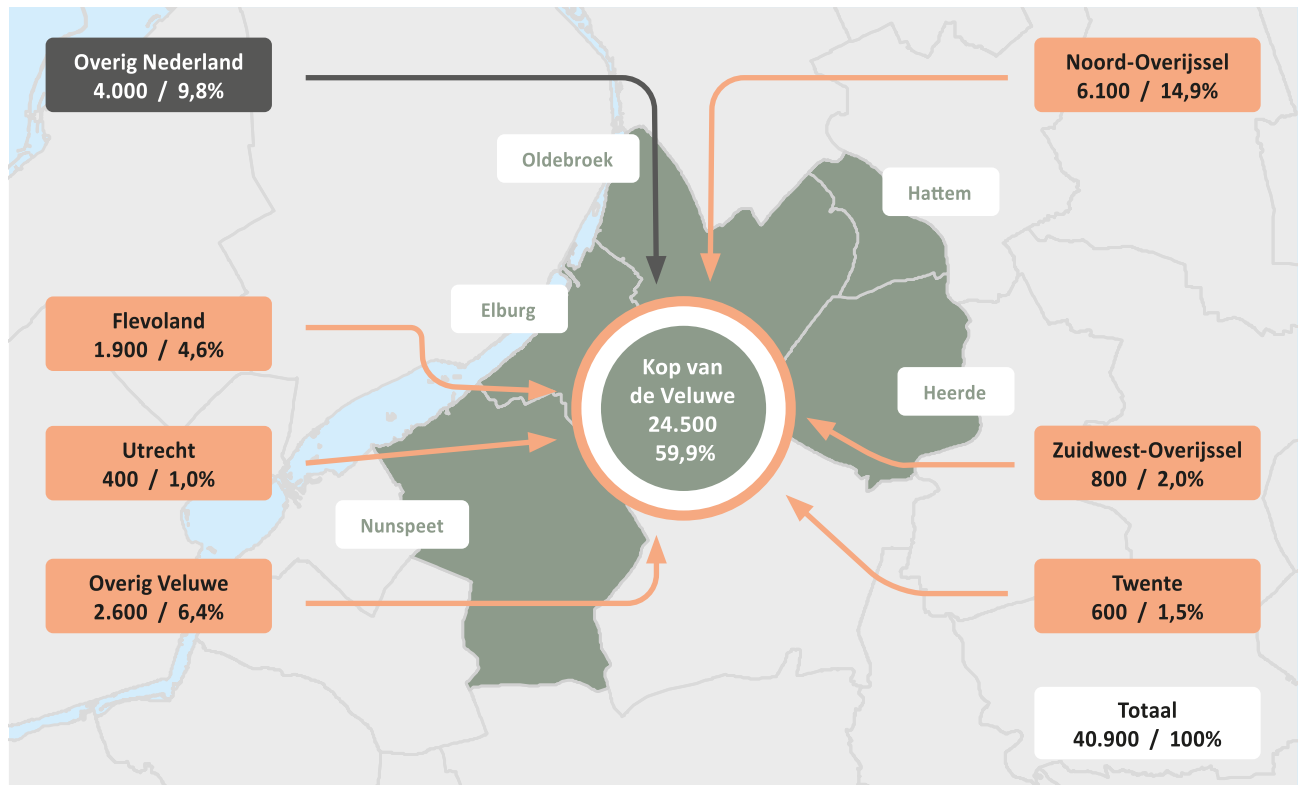

Bron: CBS, 2025. Bewerking: Team Moventem

40 procent van de banen wordt vervuld door werknemers van buiten de regio

Van de werkenden in de Kop van de Veluwe woont 59,9 procent (24.500 personen) ook in de regio zelf. De overige 40 procent van de banen wordt vervuld door werknemers woonachtig buiten de regio. Het grootste deel van deze inkomende pendel is afkomstig uit Noord-Overijssel (6.100 personen; 14,9 procent van het totaal). Van de werknemers die elders wonen, komt 6,4 procent uit het gebied 'Overig Veluwe' en 9,8 procent is afkomstig uit 'Overig Nederland'.

Figuur 2.13 Woonregio werknemers werkend in de Kop van de Veluwe, 2023

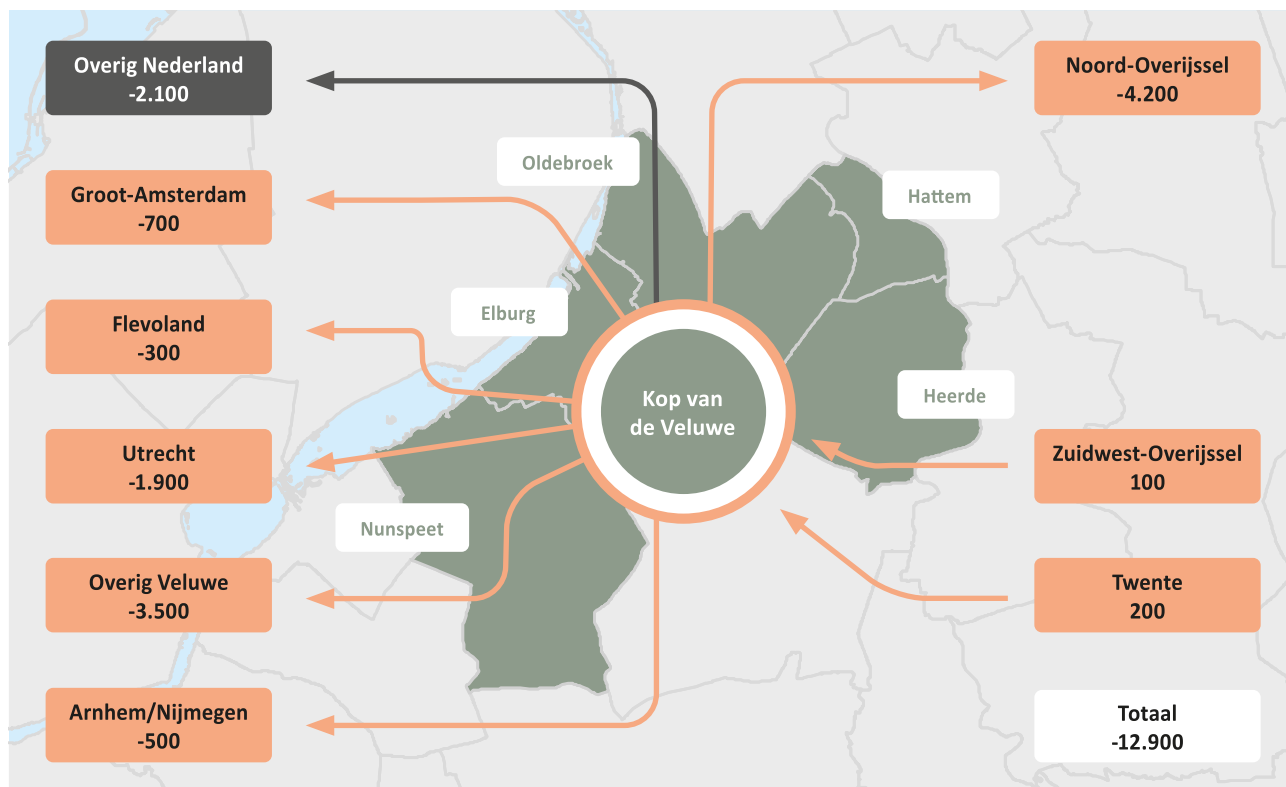

Bron: CBS, 2025. Bewerking: Team Moventem

Meer uitgaande dan inkomende pendel

Wanneer we nader kijken naar de regionale forensenbewegingen, dan blijkt dat, gemeten over de gehele maand december van 2023, gemiddeld 16.400 personen naar de Kop van de Veluwe kwamen om te werken (inkomende pendel). Daar stonden 29.300 'uitgaande' werkzame inwoners tegenover (inwoners die buiten de Kop van de Veluwe werken). De dagelijkse uitgaande stroom van arbeidskrachten overtreft hiermee de inkomende stroom met 12.900. Inwoners van de regio werken vaker buiten de Kop van de Veluwe dan dat inkomende pendelaars er werken. Daarmee heeft de Kop van de Veluwe eerder een profiel van woonregio in plaats van een werkregio. Alleen vanuit Twente en regio Deventer (Zuidwest-Overijssel) is de pendelbalans positief. Uit deze regio's komen meer inwoners naar de Kop van de Veluwe om te werken dan omgekeerd. Voor alle andere (nabij gelegen) regio's is de balans negatief.

Figuur 2.14 Saldo woon-werkverkeer Kop van de Veluwe, 2023

Bron: CBS, 2025. Bewerking: Team Moventem

3. Bedrijventerreinen

In het kort

- Over de periode 2011–2024 is er in totaal 51 hectare grond uitgegeven op bedrijventerreinen in de Kop van de Veluwe.
- Begin 2024 was er nog 9 hectare grond beschikbaar voor directe uitgifte op de regionale bedrijventerreinen; het merendeel is te vinden in de gemeenten Nunspeet en Oldebroek.
- Op regionale bedrijventerreinen werkten in 2023 14.040 personen, 14,8 procent meer dan in 2011. In de regio als totaal nam de werkgelegenheid met 12,1 procent toe.
- Op bedrijventerreinen waren in 2023 1.000 vestigingen aanwezig. Dat zijn er 300 meer dan in 2011 (+42,8 procent). In de totale regio bedroeg de toename 47,5 procent.
- Op bedrijventerreinen is in 2023 30,5 procent van de werkgelegenheid te vinden en 9,7 procent van de vestigingen.
- Gemiddeld werken er 14,1 personen per vestiging op een bedrijventerrein, in de gehele Kop van de Veluwe is dat gemiddeld 4,5 personen.

3.1 Voorraad bedrijventerreinen

Gedurende de afgelopen decennia zijn bedrijventerreinen de belangrijkste locatie geworden voor de uitgifte van grond voor bedrijvigheid. Hierdoor vestigen veel bedrijven zich op deze locaties voor economische activiteit en leveren ze een aanzienlijke bijdrage aan de lokale en regionale economie. Op basis van cijfers van het IBIS (Integraal Bedrijventerreinen Informatie Systeem) en Provincie Gelderland hebben we de omvang en ontwikkeling van de voorraad bedrijventerreinen in de Kop van de Veluwe in kaart gebracht.

Steeds minder grond beschikbaar op bedrijventerreinen

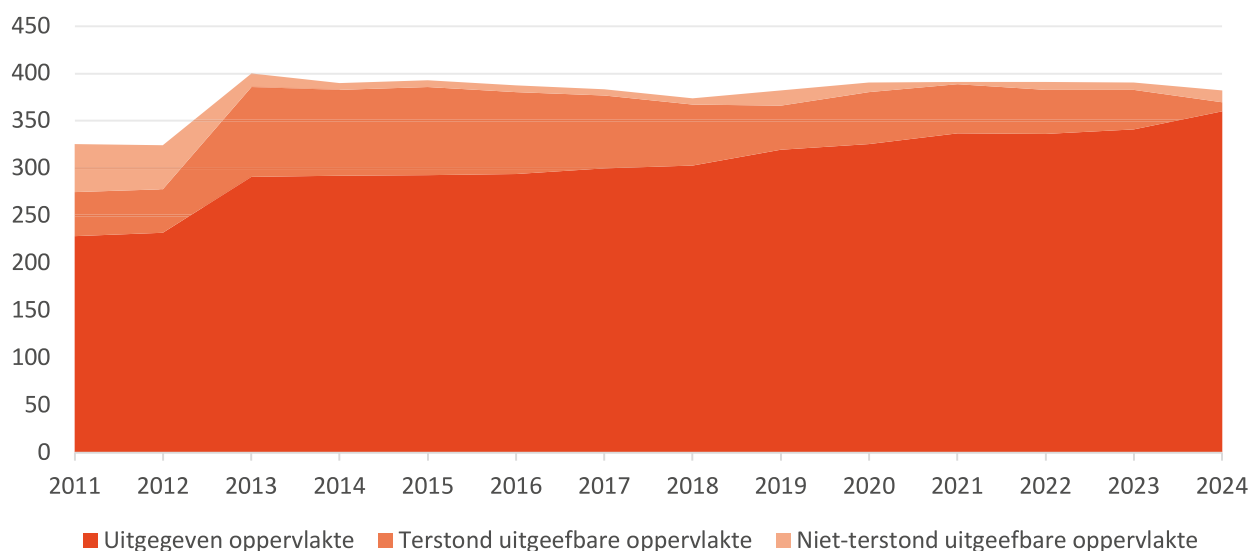
Nederland biedt plaats aan circa 3.800 bedrijventerreinen die alles bij elkaar zo'n 108.000 hectare grondoppervlakte beslaan. Als we kijken naar de situatie in de Kop van de Veluwe dan telde de regio begin 2024 32 formele bedrijventerreinen, die bij elkaar goed waren voor een bruto oppervlakte van 450 hectare.⁴ Het aantal locaties aangemerkt als bedrijventerrein is in de loop der jaren vrijwel constant gebleven. Als bedrijventerreinen verdwijnen dan komt dit veelal door samenvoeging met een ander terrein of transformatie naar een woonlocatie. We zien dat de totale netto oppervlakte (376 hectare in 2024), de oppervlakte die aan bedrijven is of kan worden uitgegeven (exclusief infrastructuur en groen), per saldo met 51 hectare is toegenomen tussen 2011 en 2024.

Wat betreft de hoeveelheid uitgegeven grond op bedrijventerreinen, de grond die daadwerkelijk wordt gebruikt door bedrijven, dan blijkt dit in de periode 2011–2024 per saldo met 132 hectare te zijn toegenomen; van 228 naar 360 hectare.

Begin 2024 was er in totaal nog 22 hectare bedrijventerrein beschikbaar voor uitgifte. Dat wil zeggen: een totaal van 'harde' en 'zachte' plannen om de beschikbare grond (mogelijk) te ontwikkelen tot bedrijventerrein. Van een 'zacht' plan is sprake als het bestemmingsplan nog niet onherroepelijk is vastgesteld. Het gaat veelal om grond die door de provincie of gemeente is aangewezen als mogelijke locatie voor bedrijventerreinontwikkeling. Resteren de 'harde' plannen waarvan zeker is dat die ook gerealiseerd gaan worden – onzeker is alleen wanneer. Daarom gebruiken we de indicator 'terstond uitgeefbaar' om een meer accuraat beeld te krijgen van het aanbod aan beschikbare grond op bedrijventerreinen. Het betreft namelijk het aantal hectare grond dat direct gereed is voor uitgifte. Deze grond of locatie is ontsloten en reeds bouwrijp; gereed om in gebruik genomen te worden. Als we vervolgens kijken naar de ontwikkeling van de hoeveelheid terstond uitgeefbare grond dan zien we dit geleidelijk teruglopen. In 2011 was er 47 hectare grond direct beschikbaar, wat inmiddels is gedaald naar 9 hectare in 2024. Hierbij moet worden aangetekend dat het bedrijvenpark H2O bij knooppunt Hattemerbroek in 2013 gereed is gekomen. Vanaf dat moment werd er een aanzienlijk hoeveelheid extra (direct) uitgeefbare grond geregistreerd door IBIS. In de jaren daarna is de gronduitgifte geleidelijk toegenomen en de hoeveelheid uitgeefbare grond overeenkomstig gedaald.

Figuur 3.1 Areaal bedrijventerreinen, Kop van de Veluwe, 2011–2024

Totale netto oppervlakte bedrijventerreinen, opgedeeld in uitgegeven en (terstond en niet-terstond) uitgeefbare oppervlakte, in hectare*

* Voorlopige cijfers. De cijfers kunnen afwijken van eerder gepubliceerde gegevens.

Bron: IBIS en Provincie Gelderland, 2024. Bewerking: Team Moventem

⁴ De bruto oppervlakte is de totale oppervlakte van een terrein (inclusief infrastructuur en groen). De netto oppervlakte is de oppervlakte die aan bedrijven is of kan worden uitgegeven.

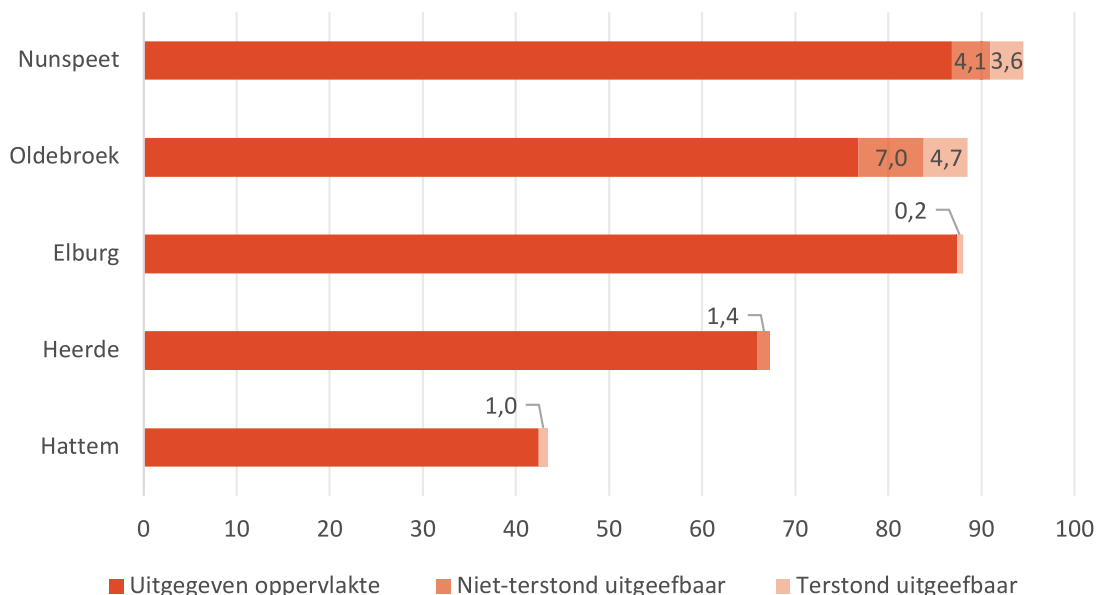
In beperkt aantal gemeenten nog ruimte op bedrijventerreinen

Figuur 3.2 geeft inzicht in hoe in 2024 het areaal bedrijventerreinen verspreid is over de regio. Per gemeente is te zien wat de netto oppervlakte is en welk deel daarvan reeds is uitgegeven en hoeveel grond er nog uitgeefbaar is – opgesplitst naar terstond en niet-terstond uitgeefbaar. We zien dat Nunspeet en Oldebroek het grootste areaal aan bedrijventerreinen bezitten. Tegelijkertijd hebben deze gemeenten ook de meeste grond beschikbaar voor uitgifte. In 2024 had Nunspeet een plancapaciteit van bijna 8 hectare en Oldebroek van afgerond 12 hectare. In de overige gemeenten is er niet of nauwelijks grond beschikbaar. Als we naar de terstond uitgeefbare oppervlakte kijken, het feitelijke aanbod, dan is er enkel in Elburg (0,2 ha.) en Hattem (1,0 ha.) nog grond voor bedrijvigheid op bedrijventerreinen beschikbaar. En in Heerde is er geen enkele kavel meer direct beschikbaar. Wel is daar nog voor 1,4 hectare aan niet-direct aanbod (niet-terstond uitgeefbaar).

Overigens was er begin 2024 in totaal zo'n 16 hectare aan grond in optie genomen. Het grootste deel hiervan is te vinden op het H20 bedrijvenpark in Hattem en Oldebroek (bij elkaar 11 ha.) en op bedrijventerrein Broeklanden in Elburg (4 ha.). Feitelijk is deze grond niet meer uitgeefbaar, hoewel het nog onzeker is of deze grond daadwerkelijk wordt uitgegeven. Daarom is dit niet verwerkt in de IBIS-registratie van de hoeveelheid terstond en niet-terstond uitgeefbare grond. Meer detailinformatie per bedrijventerrein in de Kop van de Veluwe is te vinden in bijlage 1.

Figuur 3.2 Areaal bedrijventerreinen per gemeente, 2024

Totale netto oppervlakte bedrijventerreinen, opgedeeld in uitgegeven en (terstond en niet-terstond) uitgeefbare oppervlakte, in hectare *

* Voorlopige cijfers. De cijfers kunnen afwijken van eerder gepubliceerde gegevens.

NB: In de gemeenten Hattem en Elburg is geen 'niet-terstond uitgeefbaar' bedrijventerrein beschikbaar. In de gemeente Heerde is geen 'terstond uitgeefbaar' bedrijventerrein beschikbaar.

Bron: IBIS en Provincie Gelderland, 2024. Bewerking: Team Moventem

3.2 Bedrijven en banen op bedrijventerreinen

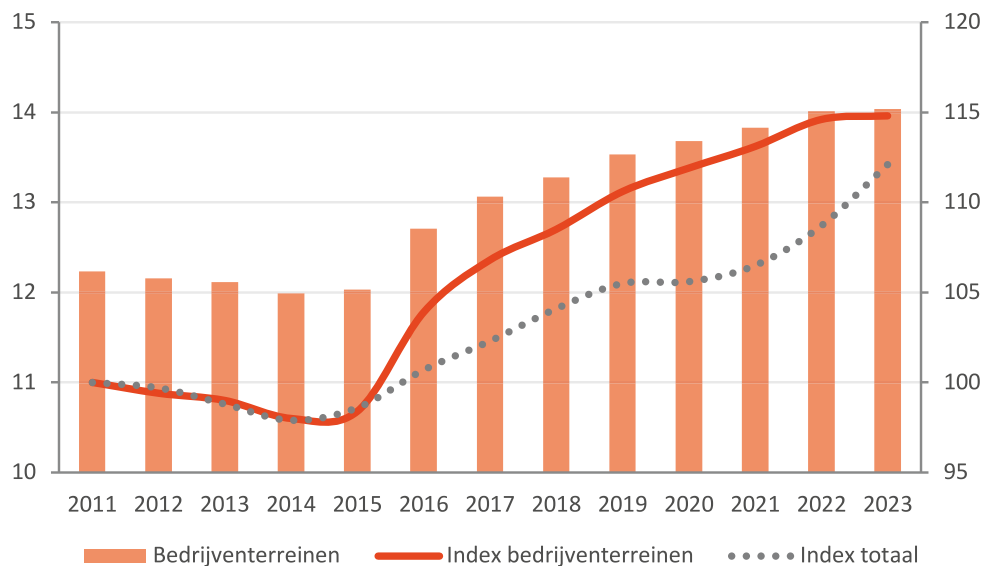
Bedrijventerreinen vormen concentraties van bedrijvigheid en werkgelegenheid. Bedrijventerreinen werden voorheen industrieterreinen genoemd, maar het zijn tegenwoordig al lang niet meer terreinen waar uitsluitend industriële bedrijven zijn gevestigd. Meer en meer treffen we op deze terreinen ook dienstverlenende bedrijven en (grote) winkels aan. Wat het belang is van deze locaties van economische activiteit brengen we in kaart aan de hand van een aantal cijfers. We laten zien hoeveel personen werken op deze locaties en hoeveel vestigingen van bedrijven en instellingen er gevestigd zijn. Ook kijken we naar de samenstelling van de werkgelegenheid en hoe de werkgelegenheid en bedrijvigheid op terreinen zich ontwikkelt ten opzichte van de gehele economie van de Kop van de Veluwe.

Werkgelegenheid op bedrijventerreinen groeit harder dan elders in de regionale economie

Op bedrijventerreinen in de Kop van de Veluwe werkten in 2023 14.040 personen. Dat zijn er 1.810 meer dan in 2011 (+14,8 procent). De ontwikkeling van het aantal werkzame personen op bedrijventerreinen neemt sterker toe dan in de regio als totaal. In de periode 2011–2023 steeg de werkgelegenheid in de totale regio namelijk met 12,1 procent (zie ook hoofdstuk 1.1).

Figuur 3.3 Ontwikkeling werkzame personen op bedrijventerreinen en totaal, Kop van de Veluwe, 2011–2023

Linker as: in absolute aantallen (x 1.000), rechter as: index 2011=100

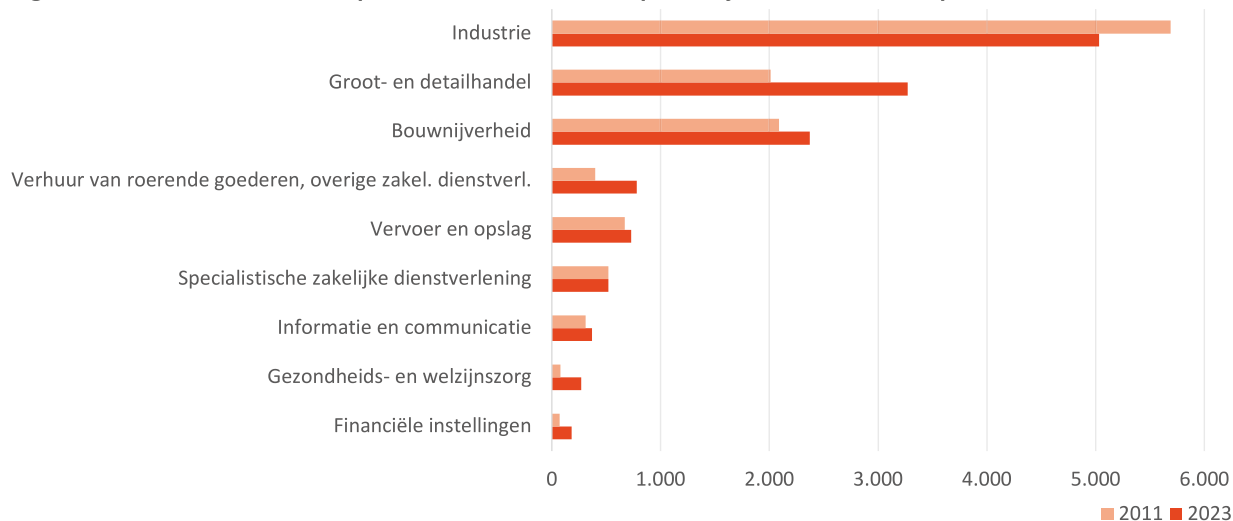
Bron: PWE, 2024. Bewerking: Team Moventem

Industrie, groothandel en bouwnijverheid

De Industrie is verreweg de grootste werkgever op bedrijventerreinen, 35,8 procent van de totale werkgelegenheid komt voor rekening van de Industrie. In de industrie werken 5.030 personen. Dat is 660 minder dan in 2011. De Groot- en detailhandel is de op een na grootste sector op bedrijventerreinen, 23,3 procent van de werkgelegenheid. Gezien de bestemmingsplanbeperkingen voor detailhandel op bedrijventerreinen betreft dit hoofdzakelijk groothandel. Deze sector is ook de sector met de sterkste absolute groei sinds 2011. In 2023 werkten 3.270 personen in deze sector, in 2011 ging het om 2.010 personen. Een toename van 62,7 procent. De Bouwnijverheid is met 16,9 procent de derde sector op bedrijventerreinen. In 2023 werkten 2.370 personen in deze sector⁵, 280 meer dan in 2011. Een toename van 13,4 procent. Deze drie sectoren hebben samen een aandeel van 76 procent van de werkgelegenheid de bedrijventerreinen. De overige getoonde sectoren zijn dan ook een stuk kleiner dan de genoemde drie. Wel laten deze sectoren allen een toename van de werkgelegenheid zien.

In onderstaande figuur zijn alleen de sectoren weergegeven met minimaal 200 werkzame personen op bedrijventerreinen. De niet weergegeven sectoren zijn goed voor 3,7 procent van de werkgelegenheid op deze terreinen.

Figuur 3.4 Aantal werkzame personen naar sector op bedrijventerreinen, Kop van de Veluwe, 2011–2023*

* In de figuur zijn alleen sectoren weergegeven met minimaal 200 werkzame personen. De niet-weergegeven sectoren zijn goed voor 3,7 procent van de totale werkgelegenheid.

Bron: PWE, 2024. Bewerking: Team Moventem

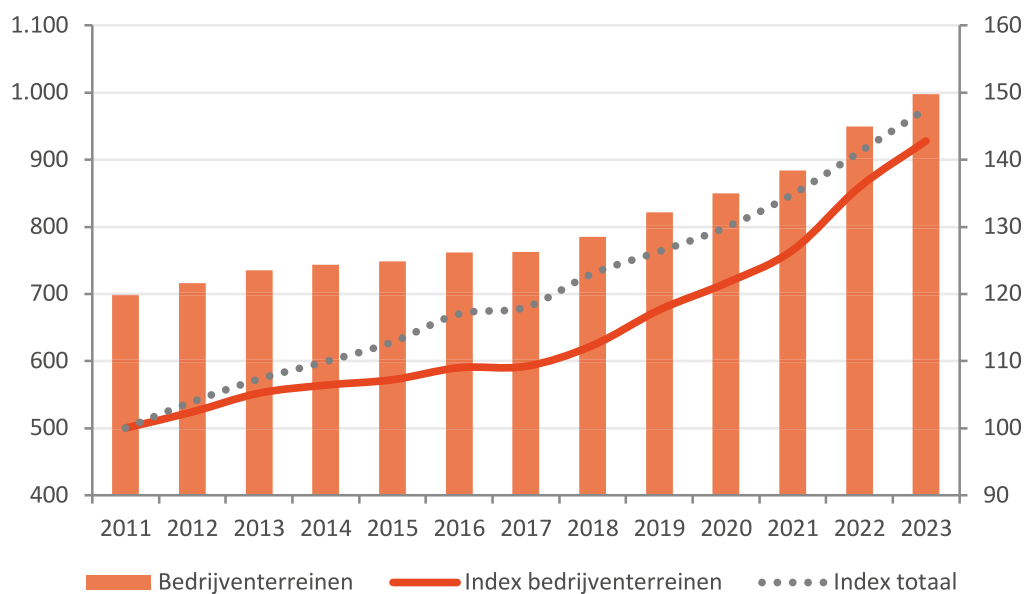
⁵ Werkgelegenheid wordt geregistreerd op de locatie van vestiging. Voor bouwbedrijven en andere bedrijvigheid die veel ambulant werken is dit de vestigingslocatie van de werf of het kantoor.

Bedrijventerreinen vormen een belangrijke locatie voor werkgelegenheid. Op de bedrijventerreinen van de Kop van de Veluwe is in 2023 30,5 procent van de werkgelegenheid te vinden. Daarnaast is 9,7 procent van de regionale bedrijven en instellingen er gevestigd. Gemiddeld werken er 14,1 personen per vestiging, in de gehele Kop van de Veluwe is dat 4,5. Daarmee zijn de vestigingen op bedrijventerreinen gemiddeld meer dan driemaal zo groot.

De vestiging van nieuwe bedrijvigheid op bedrijventerreinen is echter (mede) afhankelijk van de beschikbaarheid van kavels. In 2011 was afgerond 228 hectare uitgegeven, in 2023 is dit toegenomen tot 344 hectare – een toename van 116 hectare. Er heeft een duidelijke schaalvergroting plaatsgevonden op de bedrijventerreinen: vestigingen worden in toenemende mate ruimte extensiever. Gemiddeld telde een hectare bedrijventerrein in 2011 3,1 vestigingen. In 2023 waren dit 2,9 vestigingen. En hoewel het aantal werknemers per vestiging op een bedrijventerrein hoger is dan op andere locaties in de regio, is het gemiddeld aantal werkzame personen per hectare afgenomen van 53,6 naar 40,8 personen per hectare.

Figuur 3.5 Ontwikkeling vestigingen op bedrijventerreinen en totaal, Kop van de Veluwe, 2011–2023

Linker as: in absolute aantallen, rechter as: index 2011=100

Bron: PWE, 2024. Bewerking: Team Moventem

4. Gemeentelijke factsheets

Factsheet gemeente Elburg

Elburg	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bevolking	22.645	22.843	22.929	23.026	23.107	23.086	23.161	23.429	23.740	24.037	23.906
Jaarlijkse ontwikkeling	0,6%	0,9%	0,4%	0,4%	0,4%	-0,1%	0,3%	1,2%	1,3%	1,3%	-0,5%
Beroepsbevolking	12.250	12.235	12.371	12.400	12.522	12.724	12.686	13.080	13.425	13.655	13.521
Jaarlijkse ontwikkeling	0,4%	-0,1%	1,1%	0,2%	1,0%	1,6%	-0,3%	3,1%	2,6%	1,7%	-1,0%
Werkende beroepsbevolking	11.478	11.513	11.678	11.805	12.008	12.266	12.192	12.662	13.049	13.273	13.115
Werkloze beroepsbevolking	772	722	693	595	513	458	495	419	376	382	406
Bruto arbeidsparticipatie	74,1%	73,3%	73,7%	73,4%	73,7%	75,1%	74,7%	76,2%	77,7%	78,4%	78,3%
Werkloosheid	6,3%	5,9%	5,6%	4,8%	4,1%	3,6%	3,9%	3,2%	2,8%	2,8%	3,0%
Bedrijfsvestigingen	1.600	1.640	1.730	1.720	1.810	1.860	1.930	2.010	2.100	2.190	
Jaarlijkse ontwikkeling	2,5%	2,3%	5,4%	-0,6%	5,2%	3,1%	3,3%	4,4%	4,4%	4,3%	

Verdeling bedrijfsvestigingen naar grootteklasse:

1 werkzaam persoon	950	970	1.050	1.010	1.090	1.140	1.210	1.230	1.300	1.350	
2-9 werkzame personen	450	460	450	450	450	420	380	370	370	380	
10-49 werkzame personen	80	80	90	80	100	100	100	110	100	90	
50-199 werkzame personen	20	10	10	20	20	20	20	20	20	20	
200 en meer werkzame personen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Werkzame personen	8.890	8.940	9.250	9.330	9.480	9.830	9.750	10.140	10.380	10.850	
Jaarlijkse ontwikkeling	-2,6%	0,6%	3,4%	0,9%	1,6%	3,7%	-0,7%	3,9%	2,4%	4,5%	

Verdeling werkzame personen naar sector:

Landbouw, bosbouw en visserij	7,6%	7,6%	6,8%	6,8%	5,9%	5,6%	5,7%	5,7%	5,4%	5,3%	
Nijverheid en energie	22,3%	22,6%	22,6%	22,5%	21,8%	21,7%	21,7%	22,6%	21,8%	21,7%	
Commerciële dienstverlening	48,3%	47,7%	48,1%	47,4%	48,2%	48,2%	47,9%	47,2%	47,7%	47,5%	
Niet-commerciële dienstverlening	21,8%	22,1%	22,5%	23,3%	24,1%	24,5%	24,7%	24,5%	25,2%	25,6%	

De gemeentelijke factsheets zijn samengesteld op basis van de volgende bronnen: CBS en PWE Gelderland. De cijfers over beroepsbevolking, werkloosheid en arbeidsparticipatie zijn verzameld via CBS Statline. De cijfers over bedrijfsvestigingen en werkzame personen zijn verkregen via PWE Gelderland. Op moment van vervaardiging van deze monitor is 2023 het meest recente jaar qua beschikbaarheid van gegevens over bedrijfsvestigingen en werkzame personen.

Factsheet gemeente Hattem

Hattem	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bevolking	11.732	11.821	11.890	12.040	12.154	12.173	12.209	12.228	12.307	12.563	12.624
Jaarlijkse ontwikkeling	-0,3%	0,8%	0,6%	1,3%	0,9%	0,2%	0,3%	0,2%	0,6%	2,1%	0,5%
Beroepsbevolking	6.218	6.245	6.328	6.459	6.457	6.607	6.674	6.682	6.817	7.011	7.072
Jaarlijkse ontwikkeling	-0,1%	0,4%	1,3%	2,1%	0,0%	2,3%	1,0%	0,1%	2,0%	2,8%	0,9%
Werkende beroepsbevolking	5.807	5.858	5.973	6.155	6.186	6.369	6.413	6.475	6.619	6.814	6.874
Werkloze beroepsbevolking	410	387	354	304	271	238	260	207	198	196	198
Bruto arbeidsparticipatie	73,2%	72,9%	73,4%	73,8%	73,0%	74,6%	75,0%	75,1%	76,8%	78,0%	78,6%
Werkloosheid	6,6%	6,2%	5,6%	4,7%	4,2%	3,6%	3,9%	3,1%	2,9%	2,8%	2,8%
Bedrijfsvestigingen	1.560	1.600	1.640	1.730	1.720	1.810	1.860	1.930	2.010	2.100	
Jaarlijkse ontwikkeling	2,5%	2,3%	5,4%	-0,6%	5,2%	3,1%	3,3%	4,4%	4,4%	4,3%	

Verdeling bedrijfsvestigingen naar grootteklasse:

1 werkzaam persoon	530	550	590	600	610	630	650	630	660	700	
2-9 werkzame personen	210	210	210	210	200	190	170	180	170	160	
10-49 werkzame personen	40	40	40	40	50	50	50	50	60	60	
50-199 werkzame personen	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
200 en meer werkzame personen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Werkzame personen	3.830	3.780	3.760	3.830	3.990	3.760	3.810	3.880	4.050	4.150	
Jaarlijkse ontwikkeling	-1,1%	-0,6%	1,9%	4,2%	-5,9%	1,5%	1,8%	4,2%	2,5%	0,7%	

Verdeling werkzame personen naar sector:

Landbouw, bosbouw en visserij	4,1%	4,1%	4,1%	3,6%	3,5%	3,3%	3,0%	2,8%	2,8%	2,7%	
Nijverheid en energie	16,4%	15,1%	14,9%	14,5%	13,6%	13,9%	14,2%	13,9%	13,7%	14,0%	
Commerciële dienstverlening	53,6%	53,9%	52,4%	50,9%	50,1%	50,2%	50,5%	50,6%	50,2%	49,3%	
Niet-commerciële dienstverlening	26,0%	26,9%	28,6%	31,0%	32,8%	32,6%	32,3%	32,7%	33,4%	34,0%	

De gemeentelijke factsheets zijn samengesteld op basis van de volgende bronnen: CBS en PWE Gelderland. De cijfers over beroepsbevolking, werkloosheid en arbeidsparticipatie zijn verzameld via CBS Statline. De cijfers over bedrijfsvestigingen en werkzame personen zijn verkregen via PWE Gelderland. Op moment van vervaardiging van deze monitor is 2023 het meest recente jaar qua beschikbaarheid van gegevens over bedrijfsvestigingen en werkzame personen.

Factsheet gemeente Heerde

Heerde	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bevolking	18.490	18.512	18.556	18.561	18.603	18.546	18.589	18.776	18.976	19.214	19.226
Jaarlijkse ontwikkeling	0,5%	0,1%	0,2%	0,0%	0,2%	-0,3%	0,2%	1,0%	1,1%	1,3%	0,1%
Beroepsbevolking	9.834	9.873	9.967	9.990	10.059	10.024	10.038	10.291	10.490	10.630	10.610
Jaarlijkse ontwikkeling	-0,3%	0,4%	0,9%	0,2%	0,7%	-0,3%	0,1%	2,5%	1,9%	1,3%	-0,2%
Werkende beroepsbevolking	9.185	9.241	9.409	9.531	9.686	9.683	9.666	9.992	10.196	10.354	10.324
Werkloze beroepsbevolking	649	632	558	460	372	341	371	298	294	276	286
Bruto arbeidsparticipatie	71,8%	72,1%	72,7%	72,6%	73,1%	73,3%	73,3%	74,5%	75,9%	76,3%	76,3%
Werkloosheid	6,6%	6,4%	5,6%	4,6%	3,7%	3,4%	3,7%	2,9%	2,8%	2,6%	2,7%
Bedrijfsvestigingen	840	860	880	910	940	950	970	1.010	1.040	1.080	
Jaarlijkse ontwikkeling	1,4%	2,9%	3,5%	3,1%	1,5%	1,9%	3,9%	3,0%	4,3%	4,2%	

Verdeling bedrijfsvestigingen naar grootteklasse:

1 werkzaam persoon	770	800	840	850	880	890	920	940	960	1.000	
2-9 werkzame personen	350	340	330	320	340	310	300	290	290	280	
10-49 werkzame personen	80	70	70	70	70	70	70	70	70	70	
50-199 werkzame personen	10	20	10	20	20	20	20	10	20	20	
200 en meer werkzame personen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Werkzame personen	6.640	6.590	6.540	6.590	7.050	7.010	6.950	6.810	6.780	6.870	
Jaarlijkse ontwikkeling	-0,7%	-0,7%	0,7%	6,9%	-0,5%	-0,9%	-2,0%	-0,5%	1,3%	0,6%	

Verdeling werkzame personen naar sector:

Landbouw, bosbouw en visserij	7,4%	7,3%	6,9%	6,8%	6,8%	6,5%	6,2%	5,8%	5,2%	5,3%	
Nijverheid en energie	16,8%	17,4%	16,7%	16,9%	16,5%	16,9%	16,8%	16,3%	16,7%	17,3%	
Commerciële dienstverlening	48,2%	47,9%	48,7%	48,3%	47,6%	47,2%	47,4%	47,4%	48,2%	47,0%	
Niet-commerciële dienstverlening	27,6%	27,4%	27,7%	28,1%	29,1%	29,4%	29,7%	30,5%	29,9%	30,4%	

De gemeentelijke factsheets zijn samengesteld op basis van de volgende bronnen: CBS en PWE Gelderland. De cijfers over beroepsbevolking, werkloosheid en arbeidsparticipatie zijn verzameld via CBS Statline. De cijfers over bedrijfsvestigingen en werkzame personen zijn verkregen via PWE Gelderland. Op moment van vervaardiging van deze monitor is 2023 het meest recente jaar qua beschikbaarheid van gegevens over bedrijfsvestigingen en werkzame personen.

Factsheet gemeente Nunspeet

Nunspeet	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bevolking	26.680	26.744	26.835	26.892	27.114	27.481	27.851	28.021	28.223	28.731	29.072
Jaarlijkse ontwikkeling	0,2%	0,2%	0,3%	0,2%	0,8%	1,4%	1,3%	0,6%	0,7%	1,8%	1,2%
Beroepsbevolking	14.304	14.253	14.361	14.501	14.534	14.809	15.285	15.258	15.484	15.829	16.175
Jaarlijkse ontwikkeling	0,0%	-0,4%	0,8%	1,0%	0,2%	1,9%	3,2%	-0,2%	1,5%	2,2%	2,2%
Werkende beroepsbevolking	13.346	13.398	13.571	13.863	13.997	14.306	14.720	14.816	15.081	15.401	15.738
Werkloze beroepsbevolking	958	855	790	638	538	504	566	442	403	427	437
Bruto arbeidsparticipatie	73,7%	73,2%	73,6%	73,9%	73,7%	74,3%	75,7%	75,2%	76,3%	77,1%	77,9%
Werkloosheid	6,7%	6,0%	5,5%	4,4%	3,7%	3,4%	3,7%	2,9%	2,6%	2,7%	2,7%
Bedrijfsvestigingen	1.230	1.270	1.300	1.350	1.360	1.410	1.430	1.470	1.560	1.640	
Jaarlijkse ontwikkeling	3,3%	2,4%	3,5%	0,9%	4,1%	1,1%	3,2%	6,0%	5,2%	3,1%	

Verdeling bedrijfsvestigingen naar grootteklasse:

1 werkzaam persoon	1.270	1.290	1.390	1.400	1.480	1.540	1.580	1.620	1.690	1.750	
2-9 werkzame personen	600	640	610	580	610	570	550	540	530	550	
10-49 werkzame personen	130	130	140	150	150	160	160	170	180	170	
50-199 werkzame personen	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	
200 en meer werkzame personen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Werkzame personen	12.850	12.930	12.980	13.330	13.240	13.930	14.140	14.140	14.040	14.550	
Jaarlijkse ontwikkeling	0,6%	0,3%	2,7%	-0,7%	5,2%	1,5%	0,0%	-0,7%	3,6%	2,5%	

Verdeling werkzame personen naar sector:

Landbouw, bosbouw en visserij	10,0%	10,0%	10,1%	10,1%	9,9%	9,2%	8,9%	8,5%	8,0%	7,9%	
Nijverheid en energie	28,9%	28,4%	29,1%	28,9%	29,0%	28,6%	28,5%	28,4%	28,4%	28,0%	
Commerciële dienstverlening	42,7%	43,4%	41,9%	41,0%	40,9%	41,6%	41,4%	41,6%	41,3%	41,5%	
Niet-commerciële dienstverlening	18,4%	18,2%	18,9%	20,0%	20,3%	20,6%	21,1%	21,5%	22,3%	22,6%	

De gemeentelijke factsheets zijn samengesteld op basis van de volgende bronnen: CBS en PWE Gelderland. De cijfers over beroepsbevolking, werkloosheid en arbeidsparticipatie zijn verzameld via CBS Statline. De cijfers over bedrijfsvestigingen en werkzame personen zijn verkregen via PWE Gelderland. Op moment van vervaardiging van deze monitor is 2023 het meest recente jaar qua beschikbaarheid van gegevens over bedrijfsvestigingen en werkzame personen.

Factsheet gemeente Oldebroek

Oldebroek	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bevolking	22.835	23.001	23.104	23.256	23.504	23.598	23.646	23.760	23.930	24.264	24.281
Jaarlijkse ontwikkeling	0,3%	0,7%	0,4%	0,7%	1,1%	0,4%	0,2%	0,5%	0,7%	1,4%	0,1%
Beroepsbevolking	12.339	12.571	12.578	12.746	12.840	12.866	12.964	13.165	13.417	13.723	13.795
Jaarlijkse ontwikkeling	-0,4%	1,9%	0,1%	1,3%	0,7%	0,2%	0,8%	1,5%	1,9%	2,3%	0,5%
Werkende beroepsbevolking	11.500	11.792	11.823	12.147	12.352	12.402	12.485	12.757	13.042	13.366	13.395
Werkloze beroepsbevolking	839	779	755	599	488	463	480	408	376	357	400
Bruto arbeidsparticipatie	73,2%	74,0%	73,5%	74,0%	74,0%	73,8%	74,5%	75,3%	76,4%	77,3%	77,4%
Werkloosheid	6,8%	6,2%	6,0%	4,7%	3,8%	3,6%	3,7%	3,1%	2,8%	2,6%	2,9%
Bedrijfsvestigingen	2.120	2.150	2.210	2.300	2.320	2.440	2.510	2.570	2.680	2.800	
Jaarlijkse ontwikkeling	1,5%	2,4%	4,0%	1,2%	5,0%	3,1%	2,1%	4,5%	4,6%	5,3%	

Verdeling bedrijfsvestigingen naar grootteklasse:

1 werkzaam persoon	1.120	1.150	1.200	1.190	1.260	1.280	1.330	1.300	1.370	1.440	
2-9 werkzame personen	480	490	470	470	460	450	430	410	420	410	
10-49 werkzame personen	80	80	90	90	90	100	100	110	100	110	
50-199 werkzame personen	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
200 en meer werkzame personen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Werkzame personen	8.160	8.050	8.310	8.380	8.410	8.620	8.640	8.810	8.770	8.750	
Jaarlijkse ontwikkeling	-1,4%	3,3%	0,8%	0,4%	2,5%	0,2%	2,0%	-0,4%	-0,2%	5,5%	

Verdeling werkzame personen naar sector:

Landbouw, bosbouw en visserij	7,1%	7,0%	7,1%	6,8%	6,4%	6,0%	6,0%	5,9%	5,6%	5,1%	
Nijverheid en energie	21,0%	20,7%	20,6%	20,6%	20,9%	20,9%	21,4%	21,6%	21,9%	22,4%	
Commerciële dienstverlening	51,8%	52,0%	51,8%	51,6%	52,4%	52,8%	52,0%	51,3%	50,7%	50,4%	
Niet-commerciële dienstverlening	20,2%	20,3%	20,5%	21,1%	20,4%	20,3%	20,5%	21,1%	21,8%	22,1%	

De gemeentelijke factsheets zijn samengesteld op basis van de volgende bronnen: CBS en PWE Gelderland. De cijfers over beroepsbevolking, werkloosheid en arbeidsparticipatie zijn verzameld via CBS Statline. De cijfers over bedrijfsvestigingen en werkzame personen zijn verkregen via PWE Gelderland. Op moment van vervaardiging van deze monitor is 2023 het meest recente jaar qua beschikbaarheid van gegevens over bedrijfsvestigingen en werkzame personen.

Bijlage 1

Bedrijventerreinen Kop van de Veluwe

Geemente	Bedrijventerrein	Locatie (kern)	Bruto oppervlakte (ha.)	Netto oppervlakte (ha.)	Uitgegeven oppervlakte (ha.)	Terstond uitgeefbaar (ha.)	Niet-terstond uitgeefbaar (ha.)	In optie genomen (ha.)
Elburg	Broeklanden	Elburg	21,6	13,1	9,2	0,0	0,0	3,9
Elburg	De Koekoek	't Harde	12,7	11,9	11,7	0,2	0,0	0,0
Elburg	Kruismaten 1/2	Elburg	56,1	48,8	48,8	0,0	0,0	0,0
Elburg	Oostendorp 1/2	Elburg	13,3	11,0	11,0	0,0	0,0	0,0
Elburg	t Spoor	't Harde	7,0	6,5	6,5	0,0	0,0	0,0
Hattem	Bedrijvenpark H2O (Hattems deel)	Hattem	23,8	17,8	8,5	1,0	0,0	8,4
Hattem	Boertjesland	Hattem	0,8	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0
Hattem	Het Veen	Hattem	25,1	21,7	21,7	0,0	0,0	0,0
Hattem	Netelhorst I	Hattem	6,6	5,8	5,8	0,0	0,0	0,0
Hattem	Satum	Hattem	3,6	3,6	3,6	0,0	0,0	0,0
Hattem	Veluwenkamp	Hattem	2,1	2,1	2,1	0,0	0,0	0,0
Heerde	Dalli De Klok	Heerde	2,9	2,9	2,9	0,0	0,0	0,0
Heerde	Eeuwlandseweg - Zuid/ Noord	Heerde	12,0	7,5	4,8	0,0	1,4	1,3
Heerde	Industrieterrein Heerde (Molenweg / Europaweg)	Heerde	28,4	24,9	24,9	0,0	0,0	0,0
Heerde	Industrieterrein Wapenveld (Vlijtweg/ Zevenakkers)	Wapenveld	9,9	8,5	8,5	0,0	0,0	0,0
Heerde	Wapenveld Noord	Wapenveld	26,7	24,7	24,7	0,0	0,0	0,0
Nunspeet	Bedrijventerrein De Kolk	Nunspeet	33,4	23,9	19,2	3,0	1,7	0,0
Nunspeet	Bedrijventerrein Elspeet	Elspeet	5,3	3,5	0,6	0,6	2,4	0,0
Nunspeet	De Brake	Nunspeet	5,6	5,6	5,6	0,0	0,0	0,0
Nunspeet	Feithenhof	Nunspeet	24,3	23,3	23,3	0,0	0,0	0,0
Nunspeet	Kom Nunspeet	Nunspeet	8,7	8,4	8,4	0,0	0,0	0,0
Nunspeet	Lepelingen	Nunspeet	13,2	12,0	12,0	0,0	0,0	0,0
Nunspeet	Lepelingen II	Nunspeet	10,2	9,5	9,5	0,0	0,0	0,0
Nunspeet	Lepelingen III	Nunspeet	6,1	6,1	6,1	0,0	0,0	0,0
Nunspeet	Plesmanlaan	Nunspeet	2,2	2,2	2,2	0,0	0,0	0,0
Oldebroek	Bedrijvenpark H2O (Oldebroeks deel)	Wezep	60,1	40,5	26,2	4,7	7,0	2,6
Oldebroek	Bedrijventerrein Stuivezand	t Loo Oldebroek	5,4	4,6	4,6	0,0	0,0	0,0
Oldebroek	Bedrijventerrein Zeuven Heuvels	Wezep	1,1	1,1	1,1	0,0	0,0	0,0
Oldebroek	Engeland	Wezep	11,6	11,4	11,4	0,0	0,0	0,0
Oldebroek	Mauritslaan	Wezep	2,1	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0
Oldebroek	Oude Dijk	Oldebroek	9,5	9,1	9,1	0,0	0,0	0,0
Oldebroek	Voskuil 1979	Wezep	6,6	5,5	5,5	0,0	0,0	0,0
Oldebroek	Wezep Noord	Wezep	21,8	18,1	18,1	0,0	0,0	0,0

COLOFON

Opdrachtgever

Gerealiseerd in opdracht van regio Kop van de Veluwe.

Team Moventem

Robin Koster

Strategisch adviseur en directeur, Moventem,
projectleider Kop van de Veluwe Monitor,
auteur jaarpublicatie

Friso de Vor

Senior onderzoeker,
Kenniscentrum Technologie Hogeschool Windesheim,
auteur jaarpublicatie

Edwin van de Wiel

Senior onderzoeker, Moventem,
auteur jaarpublicatie

Overname van informatie uit deze jaarpublicatie is toegestaan onder voorwaarde van bronvermelding.

Disclaimer

De Economische Monitor Kop van de Veluwe is met grote zorg opgesteld. Team Moventem heeft getracht gebruikte bronnen zorgvuldig te vermelden en auteursrechten te respecteren. Mocht u onvolkomenheden tegenkomen, dan willen wij dat graag weten. U kunt contact opnemen via info@moventem.nl.

Team Moventem is niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade die zou kunnen ontstaan door het gebruik van de Economische Monitor Kop van de Veluwe.

Enkele foto's in deze uitgave zijn gegenereerde AI beelden.

**Economische Monitor
Kop van de Veluwe**

Editie 2024/2025